

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXVIII. letnik.

V Ljubljani, oktober 1911.

X. zvezek.

Sedemnajsta nedelja po binkoštih. (Rožnivenška nedelja.)

Kako treba dobro moliti sveti rožni venec?

Marija je mislila, kakšno bi bilo to
pozdravljenje. Luk. 1, 29.

Kraljici svetega rožnega venca v čast je postavljen današnji praznik. In zdi se mi, kakor bi rožnivenška Kraljica danes še prav posebno gledala iz nebes ter poslušala naše molitve, katere je prinesel na zemljo deloma sam njen Sin Jezus Kristus, deloma po božjem naročilu angel Gabriel, ter jih sestavila, spopolnila in potrdila katoliška Cerkev na podlagi svetega pisma in ustnega izročila. Kakor pa je Marija takrat, ko jo je prišel iz nebes pozdravit sam nadangel Gabriel, „mislila, kakšno bi bilo to pozdravljenje,“ tako tudi še sedaj ob naših molitvah, posebej pri molitvi svetega rožnega venca, pazi, kakšno je naše pozdravljenje, kakšne so te naše molitve, koliko so vredne pred božjim prestolom. Poglejmo sedaj, kako moramo moliti sveti rožni venec, da bode všeč Bogu in Mariji. Rečem: Molitev svetega rožnega venca nam mora prihajati iz srca, mora nam boljšati srce in življenje. Tako bo naša molitev dobra ter v čast Bogu in kraljici svetega rožnega venca.

I. Kdor hoče resnico govoriti, kdor hoče kajumnega napisati, mora najprej sam resnico v srcu in umnost v glavi imeti. Tako tudi tisti, kateri s srcem in umom, „v duhu in resnici“ (Jan. 4, 24.)

hoče moliti. Vse dobro in vse hudo pride, kakor pravi sveto pismo, iz srca, dobrega ali slabega srca. Vse vnanje, torej tudi ustna molitev, je le izraz notranjosti, le izliv srca. Zato mora biti srce poprej pobožno, preden usta govoré molitev. Kako lepo moli sveta Cerkev v soboto pred prvo nedeljo meseca oktobra: „Naj odpre Gospod vaše srce v svoji postavi in v svojih zapovedih in naj stori mir Gospod naš Bog.“

Če se ozremo v sveto pismo, najdemo, da so pobožno premišljajoče duše, natančni opazovalci božjih del najboljši molivci in častivci božjih skrivnosti.

Zakaj je mogel spokorni David, kraljevi pevec, tako lepo in vzvišeno opevati božja dela in božjo velikost? Zato, ker je dan in noč premišljeval vsemogočnost in previdnost božjo. Njegovo srce, cela njegova duša je bila polna hvale lastnosti božjih in zahvale božje, in zato je iz ust in njegovega peresa tekla le modrost in beseda večnega življenja. — Odkod častitljive prerokbe svetih prerokov, njih hvalnice v Bogu, če ne odtod, ker je bila njih duša prepričana, da božja modrost vse vodi v ljubezni in pravičnosti? — Odkod ljubeznivi pozdrav nadangela Gabriela Devici Mariji, kakor odtod, ker je ta prevzvišeni duh pregledal božjo voljo in poznal nedolžnost najčistejše Device? Nebeški poslanec je videl, kakšno milost je Bog skazal Mariji, videl, kako zelo zasluži Marija, postati mati edinorojenega Sina božjega, Odrešenika sveta, ni mu torej bilo treba mnogo misliti na besede, ampak kar izrekel je, kar je že davno čutil in mislil: „Češčena, milosti polna, Gospod je s teboj!“ — Odkod prijazni pozdrav Elizabetin, če ne iz srca, ki je vedno občudovalo božjo vsemogočnost in dobrotljivost. Radovala se je v srcu in privrela je iz njenega veselja in hvaležnosti polnega srca „dobra beseda“, ko je pozdravila božjo Mater: „Blažena si med ženami, blažen je sad tvojega telesa!“ — Odkod veličastni hvalospev Marijin, če ne iz brezmadežnega srca od Boga izvoljene Device? Vsa zamišljena je bila v božjo moč in usmiljenje, v božjo svetost in dobrotljivost in resničnost; vse te in druge božje reči „je premišljevala v svojem srcu,“ kakor pravi sveti evangelij (Luk. 2, 19.) Prečista Devica je bila vsa navdahnjena resnične pobožnosti in spoznala je v sreči in nesreči božjo roko. Njeno srce je bilo polno svetosti in skoraj ni mogla najti dovolj besedi, da bi to izrazila, kar je mislila in čutila. Spoznala je svojo nizkost in božjo velikost, in kar je potem govorila, niso bile prazne besede, ampak iz polnega

srca je zapela: „Moja duša poveljučuje Gospoda in moj duh se veseli v Bogu mojem Zveličarju.“ (Luk. 1, 46. 47.)

Rečem torej: Če je pobožnost v srcu, se bo pobožnost kazala tudi v ustni molitvi; če je srce vdano Bogu, je vdan tudi ves človek. Vse se dela potem takorekoč kar samoposebi; brez sile in brez hinavščine; upognejo se kolena, sklenejo se roke, oko se obrne proti nebesom in skesana ponižnost ga zapré, usta hvalijo in zahvaljujejo Boga.

„S srcem se veruje v pravičnost, z ustmi se pa priča v zveličanje,“ pravi sv. Pavel. (Rim. 10, 10.) Zato moremo reči: Če je globoka, živa vera v srcu, razodene se tudi pri molitvi; brez vere pa bi bile vse molitve prazne, brez blagoslova in brez zasluženja za nebesa. Ni brez pomena, da ena večja jagoda na molku zaznamuje vero, od katere ima izhajati vsa molitev ter se v nji nadaljevati. Kdor izreka skrivnosti rojstva, življenja in trpljenja, smrti, vstajenja Gospodovega in poveličanja Marijinega, mora najprej te skrivnosti nositi v svoji duši. Le kdor globoko čuti, kako dragocen zaklad je čistost in nedolžnost, le ta, pravim, bo prav molil n. pr.: „Češčena Marija, milosti polna!“ Le kdor je v srcu prepričan o božji vsemogočnosti, modrosti in ljubezni v spočetju večne Besede, le ta bo ves oveseljen molil: „Katerega si Devica od Svetega Duha spočela.“ Le kdor ima čut za pravo prijateljstvo in ljubezen do bližnjega, bo lepo molil dalje: „Katerega si Devica v obiskanju Elizabete nosila.“ In le kdor si je dobro v svesti, kako neizrečena sreča je bila za ves človeški rod, da je prišel Odrešenik na svet, bo poln hvaležnosti molil Jezusa, katerega je „Devica rodila.“ Le taka molitev, le srčna molitev ima popolno vrednost ter donaša blagoslov za čas in večnost. In le taka molitev, da pridem k drugemu delu, nam more boljšati srce in življenje naše.

II. 1. Srce boljšati se pravi, trdno skleniti, grehu in vsemu hudemu se odpovedati ter le za čednost se truditi. Torej, kadar molimo češčenamarijo, ni prav, da bi šle samo besede preko ustnic, ampak zraven moramo tudi v srcu hrepeneti, tako čednostno živeti, kakor nam kaže prečista Devica Marija. Kadar izrekamo besede o skrivnostih včlovečenja in rojstva Gospodovega, moramo se v srcu tudi odločiti tako lepo živeti, da bomo vredni obljub Kristusovih. Posebej, kadar vi starši izgovarjate skrivnosti: „Katerega si Devica v tempeljnu darovala, katerega si Devica v tempeljnu našla,“ tedaj spet in spet sklenite,

svoje otroke tako dobro krščansko vzgojevati, da jih boste kot božji dar darovali in takorekoč Bogu vrnili za vse veke ter sami tako živeli, da se enkrat ž njimi združite pri sv. Družini v nebesih.

Če želimo v češčenamariji, da naj Marija prosi za nas ob naši smrtni uri, moramo sami na vso moč skrbeti, da si zaslužimo srečno smrt.

Glejte, kristjani, tako se vrača molitev spet v srce, tako se naše srce po molitvi čisti in boljša. Krepi se človek po molitvi v boju proti grehu, v zaupanju do Boga in v ljubezni do čednosti. Tako pa kristjan z molitvijo in z lepim zgledom tudi bližnjega odvrča od greha ter ga spodbuja k vsemu dobremu. In ko moli skupno cela družina, ko moli cela župnija, o to je spodbudno tako, da se tega vesele angeli, rožnivenška Kraljica in vsi dobri kristjani.

Toda, kaj pravi prerok Izaija? „To ljudstvo me časti z ustnicami, njih srce pa je daleč od mene.“ (29, 13.) To pritožbo je ponovil tudi Jezus. (Mat. 15, 8; Mark. 7, 6.) In ko bi dandanes prišel vidno spet med nas, ali bi ne moral bridke žalosti spet taisto ponoviti? Videl bi marsikoga srce polno gnjusobe, četudi upogiblje kolena pri molitvi, slišal bi mnogo besedi, a videl malo prave pobožnosti v srcu, slišal bi, kako se marsikomu tako mudi pri molitvi, kot bi bilo to najbolj nadležno opravilo, katerega se treba prejkoprej znebiti; zato pobija beseda besedo ter ni časa počakati do konca, da drugi odmolijo za njim. Opazoval bi z žalostjo zanikarneže, zlasti tiste, ki se že ob pričetku molitve izbero kak kotiček, da morejo prespati več molitve. In to naj bo pogovor z Bogom, to naj bo molitev, pa še uspešna zraven? Božje oko Jezusovo bi opazovalo pri katoličanih mnogo bratovščin, pa malo bratovske ljubezni, hvalo božjo na jeziku, sovraštvo do bližnjega v srcu; slavo in češčenje Marijino na ustnicah, zraven pa tako malo Mariji najljubših čednosti.

Pa kaj pravim? Saj je Bog vseveden in povsod pričujoč, saj po naših cerkvah biva resnično in bistveno isti Jezus, ki je nekdaj v tempelju zaklical: „Moja hiša je hiša molitve“ (Luk. 19, 46.).

2. Besede in razni molitveni obrazci so zase mrtvi, le duh, le dobro srce, lepe misli in pobožne želje imajo moč in življenje ter morejo besede v molitvah poživiti. Bog ne gleda toliko na število rožnih vencev, kakor na to, da si ob njih tudi poboljšamo srce in da tudi naše življenje razodeva sad dobre

molitve. Tista je prava, je resnična molitev, katera provzroča dobre sklepe za življenje. To je duša in telo vse molitve. Tu se vjema misel in beseda, z besedo pa dejanje. Zato pa more vsak po sebi spoznati, če prav moli; k temu ni treba posebne učenosti. Prava molitev se kaže na pravem življenju. „Kdor zna prav moliti, zna tudi prav živeti,“ pravi sv. Avguštin.

Kadar n. pr. molimo vero ter svoje srce v sreči in nesreči zaupno in vdano povzdigujemo k Bogu, molimo prav. Ako nas pa sreča stori prevzetne in predrzne, nesreča pa potlači ter dela obupne, tedaj je naša molitev brez duha in brez moči. Če molimo češčenamarijo ter živimo stanovsko čisto, molimo prav. Če pa se kdo radovoljno vdaja nečistim mislim ter se ne varuje nesramnih grehov, niso njegove molitve dobre, ampak so le videz molitve. Če molimo skrivnosti trpljenja Jezusovega ter smo potrpežljivi v trpljenju, v bolezni, v revščini, ali, ko nas kdo obrekuje, molimo prav. Če pa nepotrpežljivost, jeza, maščevalnost gospodarijo v našem srcu, je to znamenje, da smo molili le ustno.

Kristjani! Spominjajmo se, da križček na molku ne visi samo radi lepšega, ampak, da bi nas spominjal križa Odrešenikovega in naše dolžnosti, svoj križ voljno za njim nositi. Kaj bi nam torej pomagal še tako lep in dragocen križec na molku, če bi pa ne bili zadovoljni s tistimi križi, ki nam jih pošilja njegova previdnost.

In spet, če Marijo kličemo na pomoč ter se ogiblujemo greha in grešnih priložnosti, molimo prav. Če pa vzdihujemo k Mariji prečisti Devici ter po molitvi spet gremo naproti grehu in grešnim priložnostim, tedaj je bila naša molitev prazna, lažniva, hinavska. Tako bi svojo ustno molitev le potem mogli primerjati dobremu drevesu, če prinese dober sad, če se kaže v čednostih in dobrih delih.

Bral sem o treh pobožnih sestrah, ki so nekikrat po nasvetu izpovednikov molile skozi 40 dni vsak dan sveti rožni venec, da bi se prav pripravile na praznik Marijinega očiščevanja. Na predvečer k prazniku se prikaže Marija eni izmed teh sester v bogato z zlatom vezenem oblačilu, jo zahvali za čast, katero ji je skazovala ter jo blagoslovi. Potem se prikaže Marija drugi sestri v bolj preprosti obleki ter jo tudi zahvali. Ta pa povpraša nebeško Gospo: „Povej mi vendar, zakaj si se moji sestri prikazala bogatejše oblečena?“ Nebeška kraljica odvrne: „Zato, ker je ona mene bogatejše oblekla, kakor ti.“ Nato se Marija prikaže tretji sestri v raskavem oblačilu. Ta pa prosi Marijo precej odpuščanja zavoljo mlačnosti v njeni službi. Naslednje leto so vse tri

molile silno pobožno sveti rožni venec in nebeška Kraljica jih je spoznala vredne, da se jim je spet prikazala pred tistim praznikom ter vse tri povabila k sebi v nebesa.

Na podlagi današnje pridige vam v sklepu dam ta-le navodila.

1. Pred molitvijo pripravimo svojo dušo, kakor velewa Sveti Duh. Zato se postavimo v božjo in Marijino pričujočnost ter obudimo kes nad svojimi grehi s trdnim sklepom, popboljšati se. Izločivši vse posvetne misli in skrbi, kar največ mogoče, naj bo naše srce hiša molitve in tempelj Device Marije. Zavedajmo se, da nas Bog gleda in posluša, čakaje, česa in kako ga bomo prosili in kako se mu priporočali po nebeški Kraljici.

2. Razen dušne priprave treba tudi telesne za dobro molitev. Skrbno čuvajmo oči, da se ne bodo ozirale okrog; če le mogoče, pokleknimo ter roke sklenimo!

Sv. Feliks Kantališki, kapucinski brat, je večkrat rekel samemu sebi: „Sedaj, ljubi brat, rožni venec v roke, oči povešene, duha pa proti nebesom!“

3. Ker je na razne molitve in zlasti na rožni venec podeljenih mnogo odpustkov, naredimo poprej namen, da bi se vseh udeležili, če ga nismo storili že pri jutranji molitvi za ves dan.

4. Molimo vselej na blagoslovljen rožni venec s petimi odstavki in potrudimo se moliti premišljevaje posamezne skrivnosti vsakega treh delov, kolikor pač komu pripuščajjo dušne zmožnosti. Ozrimo se zato v duhu po krajih, kjer se je zgodilo dotično dejanje, pozorni bodimo na čas, kdaj se je zgodilo in opazujmo osebe v dotični skrivnosti, kaj so govorile, kaj storile, kakšen nauk nam zapustile. Pojdimo n. pr. iz Nazareta od Marije in nadangela čez gore k teti Elizabeti, potem v Betlehem, dalje v Jeruzalem v tempelj Gospodov. Tako v veselem delu. V žalostnem pa z Oljiske gore pred sodnji dvor in po ulicah mesta Jeruzalema na goro Kalvarijo pod sv. križ, da gledamo in poslušamo ondi umirajočo ljubezen. Častitljivi del nas postavi k božjemu grobu, spet na Oljisko goro, na Sion v Jeruzalemu in potem k Marijinemu grobu ter celo v sama nebesa prav pred prestol troedinega Boga, ki je svojo Mater v nebesa vzel in v nebesih kronal.

Nazadnje se spomnimo še ubogih vernih duš v vicah ter jih priporočimo božjemu usmiljenju z ozirom na neskončno zasluženje Jezusovo in priprošnjo njegove in naše matere.

Spomnimo se pri tem tudi svojega konca na tem svetu, spomnimo se, kako bomo držali na mrtvaškem odru molek v rokah in sklenimo spet in spet, tako moliti in tako živeti, da se enkrat z zveličano dušo in poveličanim telesom pridružimo Jezusu in Mariji v nebeškem kraljestvu. Amen. *Val. Bernik.*

Osemnajsta nedelja po binkošti.

Ozdravljenje mrtvoudnega je podoba ozdravljenja duš pri izpovedi.

Zaupaj sin, odpuščeni so ti tvoji grehi.
Mat. 9. 2.

Sv. evangelist Matevž pripoveduje v današnjem sv. evangeliju, da je prišel Jezus v svoje mesto, v Kafarnavm, kjer je večkrat hival. Ko so ljudje zvedeli o njegovem prihodu, so prihiteli od vseh strani in Gospod jim je oznanjeval besedo božjo in ozdravljaj njihove bolnike. Tu prineso štirje možje mrtvoudnega; ker pa ne morejo ž njim skozi vrata v hišo, ga spuste skozi streho pred Jezusa, kakor pripovedujeta sv. Lukež in Marka. Jezus, videč živo vero teh mož, reče mrtvoudnemu: „Zaupaj sin, odpuščeni so ti tvoji grehi.“ Ko so pa farizeji, ki so imeli Jezusa le za človeka, in vedeli, da nihče razen Boga ne more odpuščati grehov, videli, da Gospod grehe odpušča, so se na tihem nanj jezili ter nad njim pohujševali. Toda Jezus, dobro vedoč njih misli, takoj dokaže, da ni samo človek, ampak tudi pravi Bog. V trenutku ozdravi mrtvoudnega ter mu veli vstati. Ves vesel vstane bolnik ter ide domov. — To je današnja sveto-pisemska dogodba.

Namesto mrtvoudnega mislite si zdaj, predragi v Kristusu, grešnika, namesto Zveličarja spovednika, in sprevideli boste, da se godi vsak dan isti čudež v izpovednici, ki se je zgodil v Kafarnavmu v hiši Gospodovi. Govoril bom danes o ozdravljenju naših duš v zakramentu sv. pokore. Pričnem pa v Jezusovem imenu.

Kakršen je mrtvouden človek, predragi, veste ali si pa saj lahko mislite; beseda sama že pove. Mrtvouden je: torej vsi udje njegovega telesa so mrtvi, trdi, nerabljivi.

Tak bolnik ne more ne stati, ne hoditi, ne more ne rok, ne nog pregibati in rabiti, nepremično leži na postelji, podoben je bolj mrtvemu, kot živemu človeku. Ravno tak, da, celo še slabši, kakor mrtvoudni na telesu, je pa grešnik na duši. Smrtni greh zatré nadnaravno življenje milosti božje ter stori tako človeka mrtvega v duhovnem oziru, tako, da tak grešnik ni zmožen nobene misli, nobene besede, nobenega dejanja več, katero bi bilo Bogu dopadljivo in zaslužno za večnost. Skratka, duša takega človeka je mrtva, kakor telo mrtvoudnega.

Samo po sebi vsiljuje se nam zdaj vprašanje: Katero je pa sredstvo oživiti zopet tako dušo? Odgovorim: Isto, katerega se je poslužil mrtvoudni v evangeliju. Tak grešnik mora hiteti v mesto Gospodovo, v njegovo hišo, t. j. v hišo božjo, v izpovednico. Tam dela Gospod čudeže, tam ozdravlja bolne in oživlja mrtve duše.

Sicer je res, kar so si mislili farizeji, da namreč nihče razen Boga ne more odpuščati grehov, zakaj edinole tisti, katerega smo razžalili, more odpustiti storjeno mu razžaljenje, prizadete mu krivice. Toda Sin božji ima od Boga Očeta oblast odpuščati grehe, kakor je sijajno dokazal v današnjem evangeliju, in to oblast je pred svojim vnebohodom izročil apostolom in njihovim naslednikom in namestnikom rekoč: „Prejmite Sv. Duha. Katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni in katerim jih boste zadržali, so jim zadržani.“ (Jan. 20. 22. 23.) In zopet drugod pravi: „Resnično vam povem, karkoli boste zavezali na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih, in karkoli boste razvezali na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih.“ (Mat. 18. 18.) Tako hoče torej Jezus Kristus, da skazujejo katoliški duhovniki v njegovem imenu in na njegovem mestu vsem resnično skesanim grešnikom isto milost na duši, katero je on skazal mrtvoudnemu na telesu.

Smrtni greh napravi duši madež ter iz nje požene Sv. Duha. Dokler je človek v stanu milosti božje, je tempelj božji, v katerem prebiva Sv. Duh. „Ali ne veste, da ste tempelj božji, in da Sveti Duh v vas prebiva?“ piše sv. Pavel. (I. Kor. 3. 16.) Takoj pa, ko človek smrtno greši, oskruni ta tempelj božji, zapodi iz njega Sv. Duha ter izgubi posvečujočo milost božjo, vsled katere edino je človek Bogu dopadljiv. Tako je potem duša takega človeka mrtva pred Bogom ter človek nesposoben, izvršiti kako zaslužno delo. „Kar je duša za telo, to je za dušo Kristus. Brez duše ne živi telo, brez Kristusa ne živi duša,“ pravi sv. Peter Krizolog.

A, kakor je Kristus ozdravil mrtvoudnega bolnika, tako tudi hoče, da zadobi grešnik življenje in zdravje na duši. Tudi izpovednik reče grešniku, ki spozna svojo dušno bolezen ter se skesano obtoži svojih grehov, kar je Gospod rekel mrtvoudnemu: „Zaupaj sin, odpuščeni so ti tvoji grehi.“ Da, odpuščeni so grehi, Sv. Duh se je zopet vrnil v dušo s posvečujočo milostjo in iz grešnika je postal človek otrok božji. Vidite, predragi verniki, tako ozdravlja Kristus bolne duše v izpovednici, v zakramentu sv. pokore po svojih namestnikih, katoliških duhovnikih.

Ker je torej duša vsled grehov tako zelo bolna, kakor je bilo telo mrtvoudnega vsled bolezni in ker je tako lahko zadobiti duši zdravje, zakaj se potem ne poslužujemo pogostejše in rajše zdravilnega sredstva, zakramenta sv. pokore? Le poglejmo na mrtvoudnega, kako željno je iskal telesnega zdravja! Mi naj bi pa ne skrbeli za dušno, ki je neskončno večje vrednosti! Žalostno je že, če take duše, ki greše le odpustljivo, ne hodijo večkrat k sv. izpovedi, ker vsled tega tudi ne morejo pogostoma prejemati sv. obhajila. Kdor pa ne prejema pogostokrat in vredno sv. obhajila, opušča posluževati se najgotovejšega sredstva v dosego večnega zveličanja. Kristus pravi: „Resnično, resnično vam povem, ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi. Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan.“ (Jan. 6. 54. 55.) Ne odlašajte torej nikoli predolgo sv. izpovedi, četudi morda nimate smrtnih grehov, ampak prejemajte kar največkrat zakrament sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa.

Kaj naj pa porečem grešnikom, ki v smrtnih grehih žive, ki so sovražniki božji? Strah in groza me spreleti, ako se spomnim dušnega stanja teh ljudi. Boga so zapustili ter se obrnili proč od njega, vse svetosti, katero bi morali ljubiti iz celega srca. Strašno, kakšna izguba! Vse, kar dobrega storiš v stanu smrtnega greha, o kristjan, je izgubljeno za oni svet, je brez zaslužjenja za večno življenje. Vrh tega te pa še čaka strašna večna kazen, ako umreš v tem stanu. O grešnik, pojdi v sé, spokori se, izpreobrne se! Mrtvoudni ti bodi za zgled! Njega so štirje možje prinesli k Jezusu, ker ni mogel sam hoditi; tudi tebe naj štiri reči nagibajo k izpreobrnitvi! Katere pač? Sv. pismo nam jih navaja z besedami: „V vseh svojih delih se spominjaj svojih poslednjih reči in vekomaj ne boš grešil“ (Sir 7. 40.) Smrt, sodba,

pekcl, nebesa, te reči naj te privedejo, o kristjan, do odločnega, trdnega sklepa, da hočeš zapustiti grešno pot ter hiteti h Gospodu, kateri bo tudi tebi rekel, kakor mrtvoudnemu: „Zaupaj sin, odpuščeni so ti tvoji grehi.“ Amen.

Po P. R. Graserju O. S. R: K. Čik.

Devetnajsta nedelja po binkošti.

(Obletnica posvečenja cerkvâ.)

Zakaj moramo ljubiti lepoto hiše Gospodove?

Gospod, ljubim lepoto tvoje hiše!

Ps. 25, 8.

V teku leta ima vsak izmed nas svoj rojstni in godovni dan, ko naj se spominja, da je bila kmalu po telesnem rojstvu njegova duša prerojena za nebeško kraljestvo, ko je bila oprana, opravičena in posvečena po milosti presvete Trojice v zakramentu svetega krsta. Tedaj mu je bil v varstvo, pomoč in zgled dan tudi poseben svetnik, prijatelj božji v nebesih. Tako ima tudi vsaka katoliška cerkev takorekoč svoj rojstni in godovni dan, ko naj se verniki izpod njenega zvona spominjajo, kolika sreča je doletela njih prednike tisti dan, ko je bila hiša božja sredi njih po škofovi roki posvečena ali vsaj blagoslovljena po pooblaščenem duhovniku, odločena v očitno službo božjo in češčenju kakega posebnega svetnika ali skrivnosti naše svete vere. Ker se pa za dotični dan pri nekaterih cerkvah več ne ve natančno ali pa ni priličen za tako slovesnost, zato se skupno za vse cerkve obhaja poseben takorekoč rojstni in godovni praznik kot obletnica posvečenja, četudi se praznik dotičnega svetnika svoj čas cerkveno praznuje večalimanj še posebej. Zato se današnji praznik bero v svetem evangeliju besede: „Danes je tej hiši zveličanje došlo,“ kar velja zlasti še o župnih cerkvah.

K čemu vas pa hočem današnji praznik posebno spodbuditi? Potrebno se mi zdi posebno položiti vam na srce zlasti skrb, ljubezen in gorečnost, ki jo morate imeti za lepoto božje hiše, zlasti za župno cerkev, želeč, da bi vsak izmed nas mogel odkritosrčno vzklikniti s kraljem Davidom: „Gospod, ljubim lepoto tvoje hiše!“ V ta namen vam odgovorim na vprašanje: „Zakaj moramo ljubiti lepoto hiše Gospodove?“ In da si lažje zapomnite

odgovor, navedem vam samo tri poglobitne vzroke, zakaj moramo ljubiti lepoto hiše Gospodove: Prvič zavoljo Boga, drugič zavoljo cerkvâ, tretjič zaradi sebe.

Poslušajte zvesto, kako to mislim in kako vam je to umeti!

I. Bog je imel v stari zavezi svoje svetišče v svetem šotoru. Sveti šotor je imel podobo štirikotnika. Notranji prostor svetišča je bil razdeljen v dva dela: Sveto in Najsvetejše. V Najsvetejšem ali Presvetem je stala skrinja zaveze, v kateri sta bili shranjeni kameniti plošči z božjimi zapovedmi in posoda z mano. Na pokrovu, ki so mu rekli „sedež milosti“, sta bila dva keruba, obrnjena drug proti drugemu in vsak je eno perutnico razprostil nad pokrovom. V Svetem je bil kadilni oltar in sedmoročni svečnik. Okrog svetega šotora je bil dvor z oltarjem za žgavne daritve. Ko je bil sveti šotor dodelan, ga je posvetil Mozes. Bog je tedaj v oblačnem stebru prebival med svojim ljudstvom.

Kralj David je postavil pozneje sveti in dragoceni šotor na hribu Sion v Jeruzalemu. Ko so prenesli skrinjo zaveze, so bile velike slovesnosti.

Hrepenel pa je David na vso moč, postaviti Gospodu zidano svetišče, veličasten tempelj na hribu Morija. Pripravil je za to veliko zlata in srebra, brona in železa, kamenja in lesa. In vendar je izročevaje vso pripravo svojemu sinu Salomonu še pristavil besede: „Glej, jaz sem v svojem uboštvu pripravil stroške za hišo Gospodovo.“ (I. Kron. 22, 14.) In ko je David vse starejšine ljudstva, prvake in umetnike povabil, naj pomagajo Salomonu pri trudapolnem delu, je govoril v posebni molitvi Gospodu: „Tvoje je vse, in kar smo prejeli iz tvoje roke, dali smo tebi. Popotniki smo namreč pred teboj in tujci, kakor vsi naši očetje.“ (I. Kron. 29, 14. 15.) S tem je hotel reči, da je vse to še premalo v primeri z božjim veličastvom in njegovo dobrotljivostjo.

Salomon je razdelil tempelj po podobi svetega šotora. Delalo je 153.000 tujih delavcev in 30.000 domačinov, ki so se tako uvrstili, da jih je bilo le 10.000 en mesec pri delu. Dovršili so predragoceno stavbo v sedmih in pol leta. Bila je prekrasna, sezidana iz oglajenih in popolnoma obdelanih kamenov; notranje stene so bile prevlečene s cedrovino in zlatom. Ob posvečevanju napolni oblak vso hišo, Salomon pa v presrčni molitvi na kolenih zahvaljuje Boga za vse dobre in prosi milosti tistim, ki ga bodo česa prosili na tem kraju.

Če se je Mozes in če sta se David in Salomon toliko trudila za lepoto božjih svetišč med Izraelci, koliko bolj moramo še mi katoliški kristjani skrbeti za lepoto božjih hiš! Ondi Bog ni prebival bistveno med njimi, kakor prebiva med nami v najsvetejšem zakramentu, ampak le v oblaku, nekako v podobi, in le od časa do časa je prebivalo božje veličastvo med izraelskim ljudstvom. Med nami pa prebiva sam včlovečeni Sin božji, Gospod Jezus Kristus, po božji in človeški naravi, z dušo in telesom, s krvjo in mesom, pravi Bog in pravi človek. „Glej, prebivališče Boga z ljudmi!“ kliče v današnjem berilu sv. Janez. Ali mar nismo dolžni svojemu Bogu po vseh svojih močeh skrbeti za dostojno, za lepo bivališče med nami? Spomnimo se pri tem tudi še tega, kar je omenil že David v svoji ponižni molitvi, da imamo namreč vse dobro od Boga in da mu nekako le slabo vračamo, ako kaj podarimo za njegovo bivališče. Dolžni smo svoje časne premoženje še toliko bolj obračati v božjo čast, ker smo pač le božji hišniki, samo oskrbniki tega, kar nam je Bog izročil v upravo za kratki čas našega življenja. Zato nam veleval Bog sam po modrem Sirahu: „Daj Najvišjemu po tem, kar je on tebi dal; in z dobrim očesom daj, kar premore tvoja roka!“ (35, 12.)

Po zgledu Davidovem in Salomonovem so premnogi kristjani postavili z obilnim trudom nešteto lepih cerkvâ „božjemu svetemu imenu“ (I. Kron. 29, 16.) v čast in v slavo Mariji, prečisti Devici, in božjim svetnikom ter svetnicam, oskrbeli so na mnogih krajih dostojne dohodke prezalim svetiščem začeni od sv. Helene do sv. Leopolda in dalje do sedanjih časov, kar pa je že bolj redko. Kjer pa ni starih zalog, tam zahteva božja čast in hvaležnost do Boga, da verniki s skupnimi močmi preskrbljujejo, kar je potrebno, da se cerkve vzdržujejo za božjo službo ter lepšajo kar najbolj mogoče.

Ljubi kristjan! Morda si že kdaj mislil sam pri sebi tako-le: O, ko bi bil jaz živel ob Kristusovem času, ali ko bi Kristus živel sedaj, o kako bi mu hotel zvesto služiti, kako mu streči, kako ljubeznivo ga častiti in sprejemati še bolj veselo, kot Cahej v današnjem evangeliju ali skrbni sestri Marta in Marija v Betaniji. Toda, predragi, to vse moremo storiti, samo, če hočemo. In da bi to mogli storiti, je bil pač tudi eden izmed vzrokov, da je Jezus hotel med nami ustanoviti svoje bivališče v najsvetejšem zakramentu sv. Rešnjega Telesa.

II. Da smo skrbni za lepoto naših cerkvâ, naj nas priganjajo posebej še dobrote, ki jih prejemamo v naših cerkvah po posredovanju svete matere katoliške Cerkve. Od svetega krsta, ko postane človek božji otrok in dedič nebeškega kraljestva, pa do tistega trenutka, ko njegovi duši voščimo večni mir, je vse življenje pravovernega katoliškega kristjana v tesni zvezi s cerkvijo po svetih zakramentih, po javnih molitvah in blagoslovilih. Posebej nam je tisto najsvetejše opravilo, ki se ne prenehoma opravlja po katoliških cerkvah, daritev sv. maše, najbogatejši vir nebeških milosti in dobrot. Ali naj vam posebej še kaj omenim o božji besedi, ki se oznanuje po naših cerkvah v pridigah in krščanskih naukih teden za tednom? Dovolj je, če vam navedem, kaj pravi sv. Tomaž iz Vilanove o božji besedi: „Neprecenljive koristi je božja beseda za dušo: Ona odvrča od greha, poživlja, razsvetljuje, vžiga, čisti, redi, krepi, zdravi, dela rodovitno, mehča nas ter dela dovzetne za vse dobro.“

Z ozirom na dobrote, ki jih prejemamo po naših cerkvah, pač smemo reči, da so največje, katerih moremo v tem življenju sploh deležni postati. Zato so naše cerkve prave zakladnice nebeških milosti.

Ali po vsem tem ne bomo torej na vso moč skrbeli, da bi bili tisti prostori, kjer nam dohajajo tolike dobrote in milosti, dostojni, lepi, naše srce k Bogu dvigajoči? Ali ne bo vsakemu izmed nas mar, da nas oltarji in svete podobe, prižnica in izpovednica, ozidje in les, kovina in steklo spominjajo na veliko razliko božje hiše od naših navadnih hiš? Seveda se moramo pri tem tudi vedno zavedati, da mora tudi naše srce biti lepo, ako hočemo uslišani biti po naših cerkvah.

III. Da ljubimo lepoto božje hiše, ne zahteva samo božja čast in dobrote, ki nam jih Bog naklanja po naših cerkvah, ampak tudi zaradi samih sebe moramo ljubiti lepoto božje hiše.

Cesar Karol V.; oni mogočni vladar, v čigar prostranem cesarstvu solnce ni nikdar zašlo, sezidal je vsako leto toliko cerkvâ, kolikor je črk v abecedi. V katero mesto je prišel, je obrnil svojo pozornost zlasti na te-le tri reči: 1. na cerkev, ali je lepo ozaljšana, 2. na uro, če prav gre, 3. na ceste, ali so v dobrem stanu. Iz tega je sklepal na pobožnost, pridnost in gospodarsko skrbnost dotičnih prebivalcev. Kajti ljudje navadno to čedijo in zaljšajo, kar ljubijo. Kdor n. pr. marljivo obdeluje svoj vrt ter mu pravočasno priliva, o tem se more reči, da ljubi svoj vrt in je prijatelj cvetlic.

Tako pa spričujejo tudi cerkve in zlasti župne cerkve po zunanosti in notranji opravi, kakšni so verniki dotične župnije. Saj pravi sveto pismo: „Kjer je vaš zaklad, tam bo tudi vaše srce.“ (Luk. 12, 6.) Čim bolj se v cerkvi nadomestuje to, kar je slabega, črvicega, okrušenega, polomljenega, zamazanega, pretesnega, nedostojnega z novim in boljšim, toliko večjo ljubezen župljanov oznanuje potem nova naprava in toliko večja čast je zanje. In da bi imeli ljudje od tega toliko več zaslužnja, Bog naravnost ne ukazuje zaljšati njegovih hiš, ampak je to dano vsakemu na prosto voljo ter se v tem oziru ljubezni in velikodušnosti ne stavijo meje, razen kolikor pride cerkvena umetnost v poštev.

Ko je Mozes naznanil božje povelje, naj mu postavijo sveti šotor, je rekel Izraelcem: „Odločite pri vas prvin (t. j. prve darove) Gospodu. Vsakateri naj jih daruje prostovoljno in z voljnim srcem Gospodu.“ (II. Moz. 35, 5.) Voljno srce in dobri namen darovalcev je hotel tudi Jezus poizkusiti takrat, ko je „cerkveni puščici nasproti sede gledal, kako so ljudje denarje metali v puščico in veliko bogatih je veliko vrglo. In uboga vdova je prišla in je dva denarca vrgla vanjo, kar je en vinar. In je svoje učence poklical in jim rekel: „Resnično, vam povem, da ta uboga vdova je več vrgla vanjo, kakor vsi, kateri so metali v puščico. Zakaj vsi so od tega vrgli vanjo, česar so obilno imeli; ta pa je iz svojega uboštva vrgla vanjo vse, kar je imela, ves svoj živžev.“ (Mark. 12, 41.—44.) Kakor takrat, tako tudi še sedaj Kristus po naših tempeljnih opazuje darovalce, kateri, koliko in iz kakega namena skladajo za lepoto njegovega bivališča.

Ker sem poprej omenil Izraelcev in svetega šotora, dostavim naj še, kako jih hvali sveto pismo, da „so nosili s prav voljnim in pobožnim srcem prvine Gospodu v dar, da bi izdelal šotor pričevanja. Karkoli se je potrebovalo za božjo službo in za sveta oblačila, so nosili moške in žene.“ Dalje govori sveto pismo: „Vsi Izraelovi otroci so darovali radovoljnih darov Gospodu.“ In kaj se zgodi? Nezaslišano za naše dni! Ljudstvo je nanosilo vkupaj več, kot se je potrebovalo, tako da je Mozes moral dati oklicati, naj nihče več ne prinaša za sveti šotor, „ker je bilo darov dovolj in preobilno.“ (II. Moz. 35. 36.) Kako zanimiva je ta svetopisemska hvala o Izraelcih! Zapisana stoji že več tisoč let po navdihu Svetega Duha v spodbudo vsem poznejšim rodovom na zemlji, posebej še nam katoličanom, katerim je izkazal in

izkazuje troedini Bog še neizmerno večje dobrote, kot jih je ljudem v stari zavezi, akoravno so bile tudi tiste primerne njegove vse-mogočnosti. Naklanja nam jih po priprošnji Marijini, naših cerkvenih in osebnih patronov in naših angelov varihov. Iz tega spet sledi, da treba njih oltarje, podobe, kipe zaljšati in v dobrem stanu ohranjovati po pravem umetniškem okusu, ki našega duha dviga kvišku; zato se v lepih cerkvah tudi lahko bolje moli.

Bere se o starih krščanskih kraljih, da so pred vojsko bogato obdarovali cerkve v spravo za svoje grehe in, da bi si zagotovili božjo pomoč. Odtod njihove slavnoznane zmage nad neverniki in krivoverci.

Spomina vredna je tudi beseda, ki jo je izrekel sveti škof Oton iz Bamberga namreč, da ima toliko več blagoslova božjega in se toliko bolj večja njegovo bogastvo, kolikor obilnejše daje Bogu v čast. In pozidal je pobožni mož 15 samostanov in pet duhovnih semenišč. Prav po Sirahovi trditvi se mu je torej zgodilo: „Gospod je vračevalec, in ti bo sedmero povrnil.“ (35, 13.)

Pa četudi ne dobiš svojega daru precej povrnjenega in ne na tem svetu, imaš, dragi kristjan, poroka za pozneje v samem Gospodu Jezusu, ki pravi, da „ti bo povrnjeno ob vstajenju pravičnih.“ (Luk. 14, 14.) Jezus govori na tistem mestu sicer o revežih, toda sv. Janez Zlatoust je rekel v neki pridigi: „Ako imaš kaj za uboge, obrni to sémkaj (in pokazal je na cerkev), zakaj tu je bolj spravljeno, kot tam.“ Podarjeno cerkvi je podarjeno Kristusu. (Mnogi berači današnjih dni pa so dostikrat grdi nehvaležneži in pijanci, pa neradi molijo.)

Naj navedem še druge besede sv. Janeza Zlatousta cerkvenim dobrotnikom v spodbudo: „Tiste vedne molitve, ki se opravljajo po cerkvah, so zate, tudi hvalnice in sveta obhajila so zate, daritev, ki se opravlja na oltarju, je zate!“ Ako pa se ti približa zadnja ura, verni kristjan, ko vstopiš pred božjo sodbo, tedaj bodo vsi oni svetniki, katerih cerkve si pomagal staviti ali si jih obdaril ali ozaljšal, tedaj bodo, pravim, vsi ti tvoji vneti zagovorniki in zavetniki pred Bogom. Poslušaj evangelijsko primero!

Judje so svoje dni pohvalili Jezusu tistega stotnika, ki ga je prišel prosit za svojega bolnega hlapca, rekoč: „Vreden je, da mu to storiš. Ljubi namreč naš narod, in on nam je sezidal shodnico.“ (Luk. 7, 4. 5.) Zakaj pa bi svetniki tebe, moj kristjan, pri taistem Jezusu ne priporočili, ako si pomagal njim v čast postavljati svete zgradbe, ako si prispeval po svojih močeh za olepšavo njihovih

svetišč? Ako je bilo Jezusu všeč, da je stotnik sezidal judovsko molitvenico, koliko bolj mu mora šele ljub biti tisti vernik, s katerega pomočjo se pozida ali okraši kaka cerkev ali kapela ali znamenje v krščanski dobi! —

Znana vam je zgodba svetega škofa Martina. Ko je sveti Martin podaril polovico plašča nagemu siromaku, prikazal se mu je ponoči Kristus v spremstvu angelov in ogrnjen s podarjenim plaščem je rekel angelom: „S tem oblačilom me je Martin ogrnil.“

Tako, glejte, se more sklepati, bo tudi Kristus, bo Marija, bodo svetniki pokazali na cerkvena oblačila, na svete posode, na svete podobe, na oltarje, na svete zgradbe; in ta dobra dela bodo dobro potegnili na tehtnici božje sodbe. In kolikor bolj in dalje se bo vsled naše vneme in darežljivosti razširjala v cerkvi božja slava, toliko bolj se bo večala tudi naša blaženost v nebesih.

Zatorej bodi vsakemu izmed nas pogostoma v srcu, na jeziku in v dejanju beseda Davidova: „Gospod, ljubim lepoto tvoje hiše!“ Ljubim jo, ker so naše cerkve tvoje hiše in naše imetje tvoja last, ljubim jo, ker so naše cerkve posredovalke in zakladnice nebeških milosti, ljubim jo, ker je to moja čast in korist za časnost in večnost. Amen.

Val. Bernik.

Dvajseta nedelja po binkošti.

Sveta popotnica.

Gospod, pojdi doli, preden moj sin umrje. Jan. 4, 49.

Ves potrtn in žalosten je bil kraljič današnjega svetega evangelija. Zakaj? Njegov sin, katerega je tolikanj ljubil, je začel namreč umirati. Vsa človeška pomoč je bila zastonj. Užaljeni oče se obrne poln zaupanja do Jezusa, ki je v bližino tistega kraja prišel. Prosi ga ponižno: „Gospod, pojdi doli, preden moj sin umrje!“ Zveličarju je všeč ta ljubezen očetova do sina; usliši njegovo zaupljivo prošnjo rekoč: „Pojdi, tvoj sin živi!“ (Jan. 4, 50.) — In umirajoči sin je bil pri tej priči ozdravljen.

Predragi! Tudi mi bomo enkrat gotovo, morda pa celo prav kmalu na smrtni postelji. Toda tega nikar ne pričakujmo, da nas bo Jezus čudežno ozdravil, kakor je tega sina — ali to

pa smemo upati, da bo ravno tisti Zveličar prišel k nam — v sveti popotnici. — In ta je za umirajočega človeka še večja milost, kakor je bilo pa zdravje za tega sina. Da, ena prvih in največjih božjih milosti na svetu je ta, da se bolnik pravočasno previdi s sveto popotnico. — O tem se hočemo danes prepričati. Razložil bom, kolika čast in tolažba je za bolnika sveta popotnica, in popisal obred, s katerim se deli.

Ko leži človek na smrtni postelji, gleda naj, da vse v red spravi v svojih časnih, posebno pa v večnih, dušnih zadevah! Tega ga spominja prerok Izaija rekoč: „Oskrbi svojo hišo, ker umrl boš in ne boš več živel.“ (Iz. 38, 1.) — Kaj bomo, predragi, takrat najbolj želeli? Gotovo to, da bi umrli spravljeni z Bogom, da bi se nam po smrti dobro godilo — želeli, hrepeneli bomo po sveti popotnici, v kateri je Jezus Kristus, naš prihodnji Sodnik, pred katerim bomo kmalu stali. — In ravno sveta popotnica je za vernega bolnika velika čast in velika tolažba.

Najprvo velika čast. — Bolnik ni nič kaj vesel, če je vedno sam in zapuščen. Otožen je, češ nihče ne mara zame. Koj je pa malo potolažen, če ga kdo obiše. Vesel je posebno tedaj, če je tisti, ki ga je obiskal, veliko imenitnejši od njega samega. Bolnik se čuti tako počeščenega; on se čudi ponižnosti in prijaznosti, katero mu je ta ali oni skazal s svojim obiskom. — Predragi! Koliko večja čast za bolnika je pa šele sveta popotnica! In bolnik, ki ima živo vero, čuti to čast. Tu ga pride obiskat ne samo človek, ampak Bog in človek skupaj — Stvarnik njegov, prihodnji Sodnik njegov, ki se tako globoko poniža, da se dá nesti po mašnikovih rokah v stanovanje človeško, da pride ravnotako rad k beraču v slamnato revno bajtico, kot h kralju v prekrasno palačo — k vsakemu bolniku pride rad, ako je le srce bolnikovo pripravljeno. O kolika čast to za bolnika!

Znano je, kaj je rekla teta Elizabeta Mariji, ko jo je obiskala: „Odkod ta čast, da pride mati mojega Gospoda k meni!“ Toda v sveti popotnici ne pride Marija, ampak Jezus Kristus, pravi Bog sam. Zato tudi bolnik lahko vzkligne: „Odkod ta čast, da pride moj Stvarnik k meni revnemu človeku!“ — Evangelijski stotnik se je ves zavzel, ko je čul, da hoče Jezus sam osebno v njegovo hišo priti in hlapca ozdraviti. Prevelika se mu je zdela ta čast zanj — za grešnika, zato je vzklínil: „Gospod, jaz nisem vreden, da greš pod mojo streho...“ — Ravnotako tako naj se

zavé tudi bolnik svoje nevrednosti ter vzklikne iz dna srca: „Gospod, jaz nisem vreden.“

Sveta popotnica pa ni samo nepopisljiva čast za umirajočega človeka, ampak tudi velika tolažba. Ona mu daje moč v zadnjem, smrtnem boju. Dušo umirajočega človeka napadajo namreč hudi sovražniki, kakor so po besedah Jezusovih sovražniki Jeruzalem obdali ter ga oblegli od vseh strani. (Luk. 19, 43.) Posebno veliko si bo prizadeval na smrtni postelji hudobni duh, da bi pogubil dušo. Skušal jo bo v obup pripraviti, kažoč ji vso hudobijo grehov prejšnjega življenja; vzbujal ji bo razne verske dvome, zlasti to, da mu grehi tudi po skesani izpovedi niso odpuščeni; navdajal jo bo z velikim strahom pred sodbo: češ, ti boš pogubljen, glej, kako oster je Sodnik, ki ne pozna usmiljenja. Trgal ji bo iz srca zlasti sladko zaupanje v božje usmiljenje. V tem boju, v teh dvomih, v teh skrbeh, kjer človeško prigovarjanje ne more veliko pomagati, potrebuje umirajoči močne podpore. Tukaj potrebuje on dobrega dušnega prijatelja, tolažnika in svetovalca, ki bo premagal hudobnega duha, ki bo razpršil vse dvome, ki jih napravlja pekoča vest. — In to orožje, ta prijatelj in tolažnik je sveta popotnica. Kakor je Gospod Zveličar že v življenju pomagal bolnikom, hudobne duhove iz njih izganjal — koliko rajši bo to v smrtni uri storil! — Zbrale se bodo okrog bolnikove smrtno postelje vse grešne strasti in njegove hudobije; videl jih bo pred seboj kot v kakem ogledalu — vse svoje grešne navade, vse nevredne izpovedi, bogoropna obhajila, pohujšanja, lenobo v božji službi — vsega tega se bo spomnil; in navdajal ga bo radi tega nepopisljiv strah in trepet. — Kdo naj ga tu tolaži? Ali revni človek, domači ljudje? O ti samo jokajo okrog postelje in še ne vedo ne za notranjo bolnikovo žalost. Tu more človeka potolažiti le dobro opravljena izpoved in sv. popotnica!

Za zgled le en sam slučaj! Znano je morda nekaterim ime Voltaire. Voltaire je bil francoski brezverec, ki je tajil in preklinjal Boga z besedo in pisanjem; ki je preganjal sveto katoliško vero ter nerodno živel. Prišel je na smrtno posteljo. Spoznal je svoje hudobije, kesal se je, rad bi se bil z Bogom spravil. Prosil je torej duhovnika, da bi ga izpovedal in obhajal. Ali njegovi prijatelji, prostozidarji, niso pustili duhovnika k njemu. Vest je Voltairja vedno bolj pekla, bal se je ostre božje sodbe, zato je prosil prijatelje, naj mu dovolijo, da se bo dal prevideti. Vse zastonj! In zato, ker niso uslišali njegove prošnje — jelo ga je tolikanj skrbeti, da je od samega strahu tulil in vpil, da so ga na

ulico slišali. — Zakaj? Zato, ker so mu odrekli zadnjo tolažbo v smrtni uri: izpoved in sveto popotnico.

Marsikateri bolnik očitno pripozna to moč svete popotnice, govoreč: kako sem zdaj miren, vse lažje pretrpim; grehi so bili sicer veliki, ali vest je mirna! Razumljivo je to! Saj je prejel tistega, ki ničesar bolj ne želi — ko naše izpreobrnjenje in zveličanje; ki ima torej veliko veselje nad skesano izpovedjo, zato pa tudi grešniku v srcu pravi: „Zaupaj sin, hči — tvoji grehi so ti odpuščeni.“

Ker deli sveta popotnica toliko tolažbo bolniku, zato pa sv. Cerkev naravnost ukazuje za smrt bolnim prejeti sveto obhajilo.

Poglejmo zdaj, kako pomenljivi so obredi pri sveti popotnici!

Pred duhovnikom, oblečenim v cerkveno obleko, stopa cerkvenik, držeč v roki luč — prižgano svečo. Ta luč pomeni najprvo Jezusa Kristusa, ki se je imenoval „luč sveta“; zaznamuje pa tudi živo vero kristjanovo v Jezusovo pričujočnost v svetem zakramentu. Najsvetejši zakrament spremljajo tudi drugi ljudje, ki dobé zato odpustka pet let in pet kvadragen, če pa spremljajo sveti zakrament s prižganimi svečami, so deležni odpustka sedem let in sedem kvadragen. Med potjo se moli rožni venec za bolnika. Prišedši v bolnikovo sobo reče mašnik: „Mir bodi tej hiši!“ — nakar mu strežnik odgovori: „In vsem, ki v njej prebivajo!“ Pomenljiv pozdrav to! Kakor bi hotel Zveličar sam reči: Pridem, stopim v to hišo ne kot oster Sodnik, ampak kot Bog miru ter sem prinesel dušni mir tudi bolniku. Nato mašnik z blagoslovljeno vodo poškropi vso hišo, zlasti bolnika, v znamenje, da hudobni duh nima nobene oblasti tam, kjer biva Kristus. Obenem opravi molitev, v kateri prosi, naj angel božji varuje to hišo in njene prebivalce.

Po opravljeni izpovedi moli duhovnik glasno prelepe molitve, izražujoče živo vero, trdno zaupanje, prisrčno ljubezen do Jezusa in resnično kesanje nad storjenimi grehi.

Ta molitev izraža živo vero v Kristusovo pričujočnost v najsvetejšem zakramentu. Zveličar sam namreč je pripravil to nebeško jed, da bolnikovo ubogo dušo krepča in poživlja. Trdno zaupa nadalje bolnik, da mu bo usmiljeni Jezus odpustil vse grehe ter ga po smrti peljal v večno življenje. Srečen bolnik, ki res sam spozna in v srcu čuti, kar pravi naslednja molitev: „Ljubim

te, o največja dobrota, moj Bog in Gospod; moj Stvarnik in Odrešenik!“ In zakaj ga ljubi? Zato ker spozna, da ima življenje, milost in usmiljenje le od njega. „Zame si bil križan,“ pravi „o moj Zveličar! Več, ko sam sebe mi nisi mogel dati.“ Premišljujoč to veliko ljubezen Zveličarjevo do njega, to njegovo prizanesljivost in usmiljenje, se bolnik čudi, kako da je mogel tega dobrega Boga le z enim samim grehom razžaliti — in zdaj mu pa vest toliko grehov teži! On spozna, da zaradi teh grehov ni vreden nobene milosti — ali vendar prosi Gospoda Jezusa, naj pride v njegovo srce! — Tako vidimo, predragi, da je v teh molitvah lepo izražena živa vera, trdno zaupanje, goreča ljubezen in srčno kesanje nad storjenimi grehi; obenem pa tudi hrepenenje po svetem obhajilu. — Nato mašnik še enkrat moli k Bogu, naj se usmili ubogega bolnika, mu odpusti vse grehe ter ga pelje v večno življenje — nakar mu strežnik v imenu vseh odgovori: „Amen,“ t. j. res je, vse naj se tako zgodi! — In zdaj pride oni zaželeni trenotek, v katerem ima Jezus Kristus, pravi Bog, priti v bolnikovo srce! S svetim spoštovanjem vzame mašnik sveto hostijo v roke, jo pokaže bolniku rekoč: „Glej Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta!“ — kakor bi hotel reči: pomisli, o bolni človek! ni bilo zadosti, da ti je božji Zveličar grehe odpustil v sveti izpovedi, ampak zdaj se hoče sam z dušo in telesom, s krvjo in mesom, on pravi živi Bog, s teboj združiti. On hoče k tebi priti, in sicer ne kot oster Sodnik, ampak kot mili tolažnik, ki tako rad odpušča, ako se človek kesa. „Glej, Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta!“ — Bolnik čuti to ljubezen Jezusovo do sebe in svojo nevrednost; zato govori gotovo iz dna srca z mašnikom: „Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho . . .“ — Sveta tihota vlada v sobi, angeli strme in se čudijo nad toliko ponižnostjo in ljubeznijo Zveličarjevo do človeka videč, da se ta njih Gospod najtesnejše združi v svetem obhajilu z ubogim bolnikom. . . . Bolnik je prejel sveto obhajilo! O kolika milost! — Srečna sta bila učenca, katera je Gospod Jezus spremljal v Emavs, se z njima pogovarjal in ju tolažil, toda srečnejši je bolnik, ki je prejel sveto popotnico. Zakaj od učencev se je Gospod proti večeru ločil, izginil je izpred njih oči — — — tudi tukaj v sveti popotnici Gospod Jezus izgine, a ne izgine v bolnikovem srcu — ne loči se od njega, ampak najtesnejše se z njim združi ter ostane pri njem s svojo božjo milostjo! — Srečen bolnik prisrčno moli svojega Gospoda, skritega v njegovem srcu — mašnik pa gre k

mizi nazaj ter prosi Boga v posebni molitvi, naj bi presv. Telo Jezusovo bolniku pomagalo k dušnemu in telesnemu zdravju. — Bolnik je prejel sveto popotnico. Mašnik odide. Bolnik se pa še nadalje zahvaljuje svojemu Gospodu, proseč ga potrebnih milosti. — On je zdaj ves miren, potolažen in srečen! Tolika dobrota, predragi, je sveta popotnica. Bolnik se ne boji več smrti in sodbe — zakaj? Saj je v sveti popotnici dobil zastavo večnega življenja — Gospod pravi: „Kdor jé moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan!“ — Mi pa danes Gospoda prosimo, naj nam kaže veliko milost: da, kakor ga zdaj v življenju v cerkvi večkrat prejmemo, bi ga tudi na smrtni postelji dobro pripravljeni prejeti kot sveto popotnico v večnost. Amen.

— k.

Enoindvajseta nedelja po binkošti.

Zakaj bo naš račun pred Bogom strašen.

Nebeško kraljestvo je podobno kralju, ki je hotel račun delati s svojimi hlapci.

Mat. 18, 23.

Ravnokar prebrani sveti evangelij nam pripoveduje o računu, katerega je delal posveten kralj s svojimi hlapci. „Nebeško kraljestvo je podobno kralju,“ pravi, „ki je hotel račun delati s svojimi hlapci.“ Kako resnobnih misli mi pa podaja današnja evangelijska prilika! Mislim namreč na kralja, ki ima na stotisoče hlapcev, katere vse bo enkrat klical pred se ter od njih terjal račun. Kdo da je ta kralj in kdo so njegovi hlapci, sami veste, predragi v Kristusu. Bog, Gospod nebes in zemlje, je kralj, mi ljudje smo pa njegovi hlapci. Mi vsi brez najmanjše izjeme bomo prišli enkrat gotovo pred njega, Sodnika, in mu bomo morali dajati strašen račun. Strašen bo ta račun, ker bo 1. natančen in strog; 2. ker se ne bomo mogli opravičiti pred Sodnikom in 3. ker bo kralj neizprosno in nepri- zanesljiv. O tem važnem računu sem vam danes namenjen nekoliko povedati. Bog daj obilo blagoslova mojim besedam!

I. Naš račun, katerega bomo morali neizogibno dajati Bogu po svoji smrti, bo brezdvomno jako natančen in strog. Zakaj kralj, ki ga bo terjal od nas, svojih nevrednih hlapcev, je vse- vedni Gospod, ki ve vse sedanje, preteklo in prihodnje,

kateremu so znane vse naše, tudi najskrivnejše, misli in želje, besede in dejanja, kateremu ne moremo nič prikriti. „Gospod ve misli človekove“, pravi David (ps. 93. 11.) Zaman govori brezbožni v Sirahovih bukvah (23. 25. 26.) ter pravi: „Kdo me vidi? Tema me obdaja in stene me zakrivajo in nihče za menoj ne pogleduje, koga bi se bal? Najvišji se mojih pregreh ne bo spominjal.“ Tako govori, „pa ne premisli“, kakor nadaljuje sveto pismo, „da njegovo (namreč Gospodovo) oko vse vidi in da mu tak človeški strah, strah pred človeškimi očmi, prežene strah božji; tudi ne spozna, da so Gospodove oči veliko svetlejše, kakor solnce, da ogledujejo vsa človeška pota in globočino brezna in da gledajo ljudem v srca v najskrivnejše kote.“ (Sir. 23. 27: 28.)

Ker je torej naš pravični Sodnik vseveden in nič ne pozabi ter mu ne moremo prav nič prikriti, kako strašen bo zaraditega naš odgovor, naš račun pred njim. Pred Bogom bomo natančno spoznali, kar smo grešili, česar še tu na zemlji niti nismo imeli za greh. Vsa naša grešna dejanja nam bodo očitna in jasna. O, strašni, o, grozni račun! O, kralj, kaj bo tvoj hlapec storil pri tej strašni sodbi? Godilo se mu bo, kakor hlapcu v današnjem evangeliju; ne bo se mogel opravičiti. „Gospod, ako boš na pregrehe gledal, kdo bo obstal, o Gospod?“ (Ps. 129. 3.)

II. Kralj v današnjem evangeliju zahteva od svojih hlapcev račun. Tu mu pripeljejo tudi enega izmed njih, kateri mu je dolžan 10.000 talentov. Velikanska vsota! Pa dokazana je, hlapec je ne more utajiti in se ne more opravičiti, vsledtega se mora vdati hudi kazni, katero kralj nad njim izreče.

Ali se ne bo marsikomu izmed nas, predragi v Kristusu, ravnotako godilo, kakor temu nesrečnemu hlapcu, kadar bomo morali odgovor dajati kralju nebes in zemlje? Se bo li kdo mogel opravičiti? Nikakor ne. Zato se pa tudi tega odgovora, tega računa boji celo pravični Job, ki pravi: „Resnično vem, da je temu tako in da človek, primerjan z Bogom, ni pravičen. Ako bi se hotel z njim prepirati, bi mu ne mogel na tisoč ene odgovoriti.“ (Job 9. 2. 3.) Pred tem računom se trese bogaboječi David, ko kliče: „Gospod, ne hodi v sodbo s svojim hlapcem, ker pred tvojim obličjem ni nobeden živih pravičen.“ (Ps. 142. 2.) Ta račun skrbi sv. Petra, kateri vzdihuje: „Če bo pravični komaj zveličan, kje se bo hudobni in grešnik pokazal?“ (1. Pet. 4. 18.)

Ako so se pa pravični in pobožni možje starega in novega zakona bali in tresli pred ostrim računom, ki so ga morali po-

lagati Bogu, kako tesno mora biti pri srcu šele nam grešnikom, mlačnim kristjanom! Kako se bomo opravičili, preobloženi z neštevilnimi grehi pred večnim Sodnikom! Zares, kakor hlapec v evangeliju, bomo morali priznati, da smo svojemu kralju dolžni 10.000 talentov! Nato bo pa kralj sodil in rekel: „Iz tvojih ust te sodim, hudobni hlapec“ (Luk. 19. 22.) in pri tej sodbi bo neizprosno, neprizanesljiv.

III. Evangelijski kralj izreče nad svojim hlapcem, kateri mu je bil dolžan 10.000 talentov, takoj pravično obsodbo in zapove, njega, njegovo ženo in otroke, sploh vse njegovo imetje prodati. Toda glej! Obsojeni hlapec, svest si svoje krivde, poklekne pred kralja, ga prosi milosti in odpuščenja ter obljubi poboljšanje. „Potrpi z menoj in vse ti bom povrnil,“ tako govori. In kralj se ga usmili, mu odpusti ves dolg in spregleda kazen. Ker je pa hlapec kmalu zlorabil to milost gospodovo in se tako zoper svojega gospoda zopet pregrešil, tudi kralj ni imel z njim nič več usmiljenja, ampak ga je izdal trinogom v zaslužno kazen. Tako bo tudi nebeški Oče z nami ravnal, zagotavlja nas Odrašenik, ako bomo posnemali tega malopridnega hlapca.

V tem delu prilike zapazite, predragi v Kristusu, dvojno sodbo. V prvi se je dal kralj preprositi in se je usmilil hlapca, v drugi je nepreprosljiv. Tudi mi grešniki imamo dvojno sodbo: prvo tu v življenju, drugo po smrti. V prvi se da Bog preprositi, v drugi nikakor. Ako se smrtno pregrešimo, izreče Bog takoj svojo sodbo nad nami. Če pa spoznamo svojo pregreho, se je kesamo in obtožimo ter z Davidom kličemo: „Usmili se me, o Bog, po svoji veliki milosti in po obilnosti svojega usmiljenja izbriši mojo hudobijo“ (Ps. 50. 3.), nam Bog odpusti dolg naših grehov in naj bi bil še tako velik.

Pri drugi sodbi je pa Gospod Bog nepreprosljiv, neprizanesljiv. Po smrti ni več milosti, ni več usmiljenja; ta čas je pretek. Zdaj vlada edinole pravičnost. Vsa pokora, vse kesanje po smrti je zastoj. Zato piše sv. Gregor takole: V življenju Boga ne vidimo, pa ga potolažimo; po smrti ga pa vidimo, pa ga ne potolažimo. „Kakor resnično jaz živim,“ pravi Gospod Bog pri preroku Ezehielu (5. 11.), „ker si oskrnil moje sveto prebivališče z vsemi svojimi pregrehami in z vsemi svojimi gnjusobami, te bom tudi jaz razdrobil in moje oko ne bo zaneslo ter se ne bom usmilil.“ Gospod bo po smrti le ostro, pa pravično sodil greš-

nika in mu porekel: „Poberi se izpred mene, prokleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim angelom.“ (Mat. 25. 41.) O strašna, o grozna obsodba, o nesrečni grešnik!

Končajmo! Spoznali smo nekoliko način sodbe po smrti. Izkoristimo si to spoznanje! S strahom in trepetom skrbimo in delajmo za svoj večni blagor, za svoje zveličanje, kakor nas uči sv. Pavel. Bodimo vedno in povsod pripravljeni na odgovor pred Bogom, zakaj naš odgovor, naš račun je gotov, dan in ura njegova sta pa negotova. Kolikokrat vidimo ali slišimo, da je ta ali oni kar nanagloma, nepripravljen zapustil ta svet! Kako žalostno je to! Učimo se iz tega in porabimo čas svojega življenja tako, da nam ne bo pretežavno dajati po smrti račun pri Bogu! Amen.

Po P. R. Graserju O. S. B.: K. Čik.

Priložnostni govori.

Pridiga vojaškim novincem.

Glejte torej, bratje! kako bi varno hodili.

Efež. 5, 15.

Minulo nedeljo sem bil povedal, da bo danes pridiga za vojaške novince, za rekrute, t. j. za tiste mladeniče, ki bodo čez nekaj dni zapustili župnijo, da bodo nekateri za dalj časa oblekli vojaško suknjo. — Da se ta čas bliža, se pozna po tem, da so večeri včasih bolj glasni kakor sicer: fantje se pripravljajo na odhod kakor lastavice jeseni — in sedaj se je treba še malo postaviti, in potem se bomo ločili od znancev, prijateljev, staršev, domače hiše, domačega polja, domačih gôr.

Fantje ste videti korajžni, kakor bi se peljali na ženitovanje, a v resnici je precej drugače, kakor se vidi. Marsikateremu fantu je tako hudo pri srcu, ko se spomni, kje bo čez nekaj tednov in kar domisliti se ne sme trenutka, ko bo podal roko: Oče, mati! z Bogom! Pa tudi domači marsikje z nekim strahom, posebno matere, odpuščajo sina na tuje.

Zdi se mi zato primerno, da vam ljubi mladeniči, tudi jaz kot dušni pastir izpregovorim v slovo nekaj besed — kot pridigo za pot v novo vojaško življenje.

Vojaška služba je težavna in nevarna; tukaj nam gre preudariti, kako naj se vede krščanski mladenič, da bo vojaško službo olajšal pa zmanjšal tudi nevarnosti, ki ga čakajo v dušnem oziru.

I. Vojaška služba je težavna. Menda ni naroda na svetu, da ne bi imel nikdar nobene vojske. To je pač znamenje splošne ljudske pomanjkljivosti, da pride med narodi in državami rado do prepиров in bojev. Kadar se dva soseda spravdata, tedaj imajo opravek odvetniki in pisarji; kadar si pa dve državi skočita v lase, tedaj so odvetniki — kanoni in pisarji — puške. Tega bi sicer ne bilo treba, če bi bili ljudje drugačni. Pa ker je enkrat tako, se nič ne da izpremeniti. Sedanji ruski car je močno želel, da bi se vojska odpravila, in vendar je ravno on moral imeti krvavo vojsko z Japonci. In dokler so vojske neko potrebno zlo, morajo biti tudi vojaki. In kdo naj bo vojak kakor mož, posebno mož v mladih letih? Iz zgodovine so nam znani slučaji, da so tudi ženske šle na vojsko; pa predvsem je to častna naloga moža, da brani dom, ženo in otroke. Zato je pogumnost tudi posebna lastnost moškega spola.

Razmere torej zahtevajo vojaški stan. Če bi vojakov ne bilo, bi tudi postave nič več ne imele svoje moči; hudobni ljudje bi se prevzeli, na dnevnem redu bi bili upori, pa tudi tatvine in zločinstva. Kar je šiba pri hiši, to je vojak za državo. Če si torej potrjen v vojaka, bodi ponosen, da ti je odkazana častna vojaška služba. Saj je to vendar nekaj lepega, svoj čas, svoje življenje, svojo kri postaviti v varstvo za tuje ljudi. Božja previdnost, ki vse vodi, je tudi to prepustila, da boš tudi ti okusil vojaško življenje; ponižaj se pred vsemogočo voljo božjo!

Težave, katerih se vojaku ni mogoče izogniti, boš nosil veliko lažje, ako nastopiš vojaško službo v duhu vere in kot zvest sin svojega naroda in domovine.

Ko gredo fantje k vojakom, vriskajo in skačejo, kot bi bili terno zadeli. Pa že čez nekaj dni čutijo, da so pravzaprav brez potrebe vriskali. Več tednov zapored morajo ostati v oddelku za novince in se vaditi vojaškega življenja; cel dan na vežbališču stati in marširati in poslušati povelja. Pa tako ubogati! Pa tako molčati! Vsakega višjega moraš ubogati! Pa še črhiniti ne smeš! Zaklel bi rad, puško proč vrgel... Pa vsega tega ne! Stati moraš kakor zid, molčati kakor mrlič — molčati, če si tudi jezik odgrizneš. Kaj ne, to je šola?

Še večji naporji so na vojaških vajah, na marših . . . treba je požirati prah, prenašati vročino, žejo, ležati pod milim nebom in to večkrat v dežju, mrazu . . . O vojski niti ne govorimo; saj si lahko mislimo, kako je življenje vojaka vsak dan v nevarnosti. Še tisti, ki so že odslужili, niso varni; kako pazno poslušajo novice, berejo časnike, če bo morda vojska. Kako bridka je takrat ločitev! Ne vpraša se nič: kaj bo s ženo, kaj z otroci, kaj s starši, kdo bo delal doma — proč moraš z doma, tja na bojišče, kjer grmijo topovi, švigajo kroglice, teče kri . . .

Res je, vojaška služba je težavna služba. Ali pa boste fantje zato obupavali? O ne, tega ne! Stokati in tožiti, ta ni moška. Kdor je možak, se grenke kupe ne brani. Pogumno si opasi meč, primi za puško, naloži vojaško torbo: vojak si zdaj in vojak bodi, kakor ga cesar želi. Hudo, kar boš prestal, bo v marsičem dobro za tvojo prihodnost. Človek, ki nič trpel ni, ne ve, kaj se pravi živeti. Strogi red, ostra pokorščina naj ti bo za pokoro, ker si doma tako rad odgovarjal očetu in materi — pa tudi obenem v pouk, da se boš navadil na red in poslušnost. Nekdaj si se učil v katekizmu, kaj pomeni beseda „predstojnik“ — sedaj pa vidiš, kaj je predstojnik. Marsikateri fant je bil doma nelugnan, pokoriti se ni dal ne staršem, ne učitelju, ne gospodarju, ne duhovniku, še žandarju ne — sedaj ga ima vsak poddesetnik (frajtar) v oblasti.

Kmalu, ko pride novinec k vojakom, mora priseči, da bo zvesto služil cesarju . . . Torej je tudi tvoja vestna dolžnost, da vse vojaške predpise kolikor možno točno izpolnuješ. Saj ti tudi pamet pravi, da je najbolje, da se pridno učiš in prav obnašaš. Kakšna bi bila armada, če bi delal vsak po svoje. Če bi te napadala tupatam huda žalost, morda celo misel, da bi ušel, vedi, da bi s tem prelomil svojo prisego. Sedaj je volja božja, da storiš svojo vojaško dolžnost. Pobožnost je za vse dobra. Ako boš iskal v veri tolažbe in moči, boš ostal miren; pri marsikateri zoprnosti se boš spomnil Njega, ki je rekel: „Vsak naj vzame svoj križ na rame in naj hodi za menoj!“ — Vojak brez vere pa išče tolažbe le v kletvini in trmoglavosti, ki bo žela za plačilo le pogosto kazen v zaporu.

II. Vojaška služba pa ni samo težavna za telo, ampak je tudi nevarna za dušo. Rekli smo prej, da bo sv. vera vojaku lajšala vojaško službo — ali pa bo fant pri vojakihi še mogel po veri živeti? Naravnost rečeno: prav lahko ne!

Sicer vojaške postave tudi skrbijo za versko življenje po vojašnicah, krščanski poslanci to vedno in vedno zahtevajo. Vojaki imajo svoje duhovnike, gredo včasih k sv. maši, tudi k velikonočni sv. izpovedi — dalo bi se še marsikaj narediti, če bi ne bilo toliko slabih tovarišev.

Mladenič! v katekizmu si se učil, da ni zadosti, da vero samo v srcu hranimo, moramo jo kazati tudi v besedi in dejanju. Glej! to zadnje te čaka posebno pri vojakihi!

1. Vojašnica ni samostan; ubogati se sicer mora v vojašnici kakor v samostanu, a moli se bolj malo. Molitve ni veliko, kletvine pa dosti; zvana ni, da bi vabil v cerkev, pač pa boben, ki kliče na vežbališče. Dobe se tudi pri vojakihi pošteno možje, pa še več takih, katerim je pobožnost trn v peti. Fantje se radi ponašajo s korajžo, pa če bi jim kak spridenec očital, da so pobožni, tedaj bežijo kakor zajci.

Drugačen je bil neki fant, ki je prišel k vojakom. Brž prvi večer poklekne poleg postelje, da opravi večerno molitev. Drugi pa v smeh: „Glejte ga, ta bo pa molil!“ Fant se pa ni nič zmenil. Drugi večer naredi ravnotako, tretji tudi — nazadnje so ga pustili pri miru, in so ga celo začeli čislati radi njegove odločnosti. Glejte, ta je imel korajžo!

Pravil mi je tukaj enkrat neki mož o dveh fantih, ki sta bila v Celovcu, pa je mož pristavil: „Fanta se dobro zadržita; teh fantov ne predela nobena reč!“ — Mladeniči, taki bodite, da vas ne bo predelala nobena reč. Če boste slišali vero in pobožnost zasmehovati, ne poslušajte radi takih stvari, ne pečajte se veliko s takimi pokvarjenimi tovariši; oklenite se pa radi bolj poštenih, modrih fantov. Zahteval bi morda preveč, če bi rekel: tako molite, kakor je oni fant molil — ali vsak naj gotovo na tistem opravi svojo jutranjo in večerno molitev, in očitno naj se zjutraj pokriža. Včasih, ko si sam, recimo na straži ponoči, lahko moliš rožni venec; ob nedeljah, ko greš na izprehod, rad stopi v kako cerkev, kjer se boš čutil tako pokrepčanega. Kadar ti je mogoče iti k sv. maši, bodi pobožno pri sv. maši — ravnotako pri izpovedi.

Na vsak način je versko mišljenje mladega vojaka dano na hudo poskušnjo. Zavedaj se tega, in preden odideš, prosi Mater božjo, da ti pomaga ohraniti trdno vero.

2. Vera pa začne hirati, kadar se zaredi greh v srcu. Naštejmo nekaj grehov, katerih se je pri vojakihi treba zlasti varovati.

a) Nesramno govorjenje. Je pač čudno: pri vojakihi mora biti vse čisto, obleka, kakor bi jo sedaj krojač prinesel, gumbi zlikani, da se pogledaš vanje — jermen snažen, puška svetla — ampak usta, jezik, srce pa velikokrat tako umazani in nečisti. Spriden fant bo zmeraj nesramno govoril. On dela tisto, kakor če bi ti z gorečo trsko na podu okoli otepov hodil... Zavedaj se, da je greh tako govorjenje radovoljno poslušati. Vojskuj se zoper skušnjave, ki jih je zanetilo nesramno govorjenje.

Neki vojak je bil v vojskinem času na stanovanju v neki hiši, kjer je dobil priložnost, da bi se bil lahko pregrešil zoper čistost. Pa mladenič je imel še dobro, pošteno srce; premagoval se je, in milost je zmagala, da ni grešil. Kmalu potem je moral v bitko. Mladenič se je zdrav povrnil iz ognja. Tisto noč po bitki, ko so tisoči ranjeni in mrtvi ležali na bojišču, je imel mladenič sanje. Sanjalo se mu je, da se mu je prikazal angel varih. Angel ga pelje vunkaj na bojišče in ga pelje od mrliča do mrliča, ki so kakor snopi ležali po polju. Nazadnje se ustavi pred nekim mrtvecem in mu pravi: „Poglej tega mrliča!“ Mladenič ogleda mrliča, in v mrliču — spozna sebe in se ustraši. Angel mu pravi: „Ne boj se! Tak mrlič bi bil sedaj ti, če bi se unkrat ne bi bil tako pogumno ustavil grehu.“

b) Kletvina. — Drugi greh, ki se ga sliši veliko po vojašnicah, je kletvina. Mlad fant je tudi doma katerikrat zaklel, pa hudo ni preklinjal. Sedaj, ko mu rastejo brke pod nosom, pa sliši, kako drugi kolnejo, hoče pa še on tako preklinjati in se pridušati. Pa preklinjevanje je zmeraj znamenje surovega, spridenega srca. Marsikateri odpustnik, ko pride domov, hoče s tem pokazati svojo učenost, da prav krepko laško in mažarsko kolne.

c) Jeza... S kletvino v zvezi je jeza, za katero je pri vojakihi tudi veliko priložnosti. Tam pridejo skupaj ljudje vsake vrste. Nekateri je jezičast kakor šilo; kakor se obrne — zbode. Za take nagajivce se veliko ne zmeni. Če te pa kak predstojnik prav ošteje, se pa moraš krotiti, da te jeza in sovraštvo ne bosta premagala. Nič ni bolj ljubo Bogu, kakor razžalivcem odpustiti; s tem se bomo enkrat na smrt najboljše pripravili. — Divji fantje se dadó tako od sovraštva premagati, da se celo drznejo krvavo maščevati nad predstojniki.

č) Razbrzdano zapravljanje. Umevno je, da pošten fant rad vidi, če mu starši pošljejo katerikrat kako krono, da ima za kak poboljšek. To ni nič hudega. Razposajeni sinovi pa nimajo pri vojakihi nikoli denarja dosti. Slišal sem enkrat fanta: „Ko sem bil na dopustu, so mi dali mati 80 gl., čez tri tedne

sem bil pa „suh“. Fant je bil pri vojakihi vedno v zaporu. Če mladenič lahkomišljeno živi, zmeraj domov pisari za denar in laže, kako rabi sedaj to, sedaj ono — in to staršem, ki sami večkrat v pomanjkanju živijo, to nikakor ni pošteno.

d) Varuj se znanja z drugim spolom. Žalostnih zgledov boš videl veliko okoli sebe, posebno ob nedeljah; naj te ne premagajo. Nečistost je najbolj gladka cesta v pogubljenje. Če se pri vojakihi ne varuješ te jame, boš tako padel, da ne boš nikdar več vstal. Še enkrat: varuj se spridenega ženstva! Kaj hočeš z mestnimi deklinami? Ni prav lepo, če blede mestne punčare za fantom hodijo, ko pride na dopust.

e) Bodi pošten povsod, ne bodi te misli, da sme vojak krasti. Ko hodiš po deželi, ne domišljuj si, da smeš ljudem nagajati, škodo delati itd. Kako dober vtis naredijo pošteni vojaki.

Leta 1892. so bili vojaki na vajah v neki vasi na Notranjskem. Neki Nemec iz Gorenje Štajerske je plačeval gostilničarju račun, pa mu je zmanjkalo 3 krajcarje. „Bom pa jutri prinesel!“ Gostilničar pravi: „Je že dobro!“ Mislil pa ni, da bi vojak res kaj prinesel. Drugi dan pride vojak točno plačat še ostale 3 krajcarje. Gostilničar mi je rekel: „Veliko sem že imel z vojaki opravlja; pa s tako poštenimi nikoli.“

Mladenci! pogumno torej nastopite novo življenje. Če bo tudi nekoliko sitnosti in težav, vse to bo kmalu minulo — tri leta ni tako dolgo, vsaj so včasih služili po 14, celo 21 let.

Če se boš pri vojakihi prav obnašal, se boš marsikaj naučil, se navadil pokorščine in reda in snage, in boš tudi po svetu marsikaj videl. To bo ostalo tudi za poznejši čas — sitnosti bodo pa pozabljene. Pozabljeno pa ne bo nikdar, če pri vojakihi pokvariš svoje srce, svoj značaj, svojo dušo. Če sprijen prideš nazaj, potem lahko sprijen za celo življenje ostaneš! Tega se je najbolj bati!

Pa če imaš trdno, možato voljo, in si dosedaj napravil močan zid poštenosti in pobožnosti okoli svojega srca, tega zidu tudi vojašnica ne bo podrla. Samo mož mora biti! Predvsem nikar ne misli, da mora pri vojakihi vsak hudoben postati. Saj imamo veliko svetnikov, ki so bili vojaki. Sv. Martin je bil dragonec; sv. Boštjan je bil vojak; sv. Ignacij tudi in mnogo drugih svetnikov. Lavantinski knezoškof dr. Mihael Napotnik so bili v Bosni, ko je bila vojska. Tudi ti lahko dober ostaneš, če le hočeš!

Veliko je na tem ležeče, kako boš vzel od doma slovo. Na Nemškem imajo rokodelski pomočniki pred odhodom k vojakom duhovne vaje. Poleg drugih se spominjam tudi jaz vojaškega novince, ki je pred odhodom lepo prejel sv. zakramente, spodbudno je molil še popoldne v farni cerkvi, čez več let sem ga dobil v Loki, kjer je bil stražmešter pri žandarjih. Preprost kmečki fant se je s pridnim učenjem pri vojaki tako pomagal, da ima sedaj dobro službo v nemškem Gradcu.

Ljubi mladeniči! Ko boste odhajali, nikar ne mislite, da morate sedaj s ponočevanjem, pijančevanjem in drugimi nerodnostmi že zdaj narediti celo kopo smrtnih grehov. To bi kazalo le vaše slabo srce — pa bi bila tudi to le slaba priprava za rešen čas vaše vojaške službe. Delajte tako, da bo vas vaš angel varih z veseljem peljal tjekaj, varoval tamkaj vsa tri leta in vas na telesu in duši zdrave nazaj pripeljal. Za to bodo molili tvoji starši, tvoji bratje in sestre, pa tudi tvoji duhovni. Amen.

Po Alban Stolzu J. Mikš.

Govori krščanskim materam o vzgoji.

(Sestavljeni po naročilu prevzvišenega knezoškofa dr. A. B. Jeglič.)

G. Kaj bo iz mojih otrok.

3. Poroka.

Dobra žena je dober dar; — dana bo možu zavoljo njegovih dobrih del.

Sir. 26, 3.

Brez dvoma je jako imeniten dogodek v hiši, če se vrši v družini kako ženitovanje. Kadar vidim, da peljejo balo, si mislim, koliko žuljev in skrbi se pelje s temi vozmi. Še več skrbi se pelje s svati, ki spremijo ženina ali nevesto na novi dom. Takrat vhaja za njimi tiha molitev dobrega očeta in matere, da bi Bog dal srečo otroku v novem stanu.

Kaj ne, kako hudo je, če se sklene nesrečen zakon?

Sv. Cerkvi je veliko na tem ležeče, da se sklepajo srečni, krščanski zakoni; zato ima posebno skrb za poročence. Kakor mati že zgodaj misli na to, kaj bo dobil otrok za doto, tako tudi mati sv. Cerkev skrbi za dušno doto ženinom in nevestam.

Povejmo torej danes nekaj o poroki!

1. Kdo naj se poroči.
2. Kdaj naj se poroči.
3. S kom naj se poroči.
4. Kako naj se poroči.

1. Kdo naj se poroči?

Kdor je zato sposoben in poklican.

Da se to lažje spozna, morajo mladi ljudje predvsem se zavedati, kake stanovske dolžnosti nalaga zakonski stan: mož mora s ženo živeti skupno v edinosti in zvestobi do smrti, kar ni nobena malenkost; mož mora rediti družino, ženo in otroke; zakonska morata drug drugega posvečevati. Zakonski stan zahteva posebno od žene veliko telesnega napora in je torej umestno vprašanje, je-li bo mogla vse to nositi.

Kdor ne ve, kaj zakonski stan zahteva od njega, je v nevarnosti, da stopi v zakon brez pravega preudarka.

Če je kdo tudi sposoben, še ni gotovo, da je poklican. Po čem se lahko spozna, da Bog kakega otroka kliče v zakon? Da Bog dopusti take okoliščine, da se lahko reče, da je pametno ali celo potrebno, da se oženi. Take okoliščine so: če ima dekle poštenega snubiča, če si je mladenič pridobil svoj dom, da potrebuje gospodinje, da si je zagotovil trajen zaslužek, da bo mogel preživljati družino. Marsikdo pa ima vse, kar se po navadi tirja za ženitev: denar, zdravje, razumnost, pridnost, pa vendar veselja nima; to je znamenje, da ga Bog ne kliče. Mladi ljudje navadno zmeraj mislijo, da so poklicani, posebno boleline ženske; zato se pa zakoni sklenejo večkrat kaj nepremišljeno.

Posebno ena stvar je potrebna: primerno premoženje ali vsaj zaslužek. Nekdo je rekel: žena je davek, otroci so pa prilade. Ali bo mogel fant ta davek plačevati? Tiste ženitve „na korajžo“ ali „na roko“ — niso sicer prepovedane, pa nevarne so. Zakonski že s tem pokažejo resnobno skrb in ljubezen do prihodnjega zaroda, da z ženitvijo počakajo toliko časa, da bo mogel oče urezati otroku košček kruha. Mladi ljudje ne čutijo tega, da se brez denarja in kruha težko pride do srečnega družinskega življenja. Zato je pač pametno, da starši učijo otroke varčnosti, treznosti in pridnosti. To velja posebno pri nas, kjer res manjka priložnosti, da bi se otroci poženili in pomožili.

Naj pripomnim še to, da so včasih nekateri prav potrebni zakonskega stanu, pa se radi lenobe, ker se boje skrbi in troškov za družino, radi spridenosti — nočejo ženiti. To je marsikateremu v časno in dušno nesrečo.

2. Kdaj naj se poroči? — Pregovor pravi: Fante ženi, kadar sam hočeš; dekleta pa moži, kadar drugi hočejo. V tem tiči precej resnice, vendar ne vsa. Obče se lahko reče: ne prezgodaj — ne prepozno — v takem času, ko je človek v telesni in dušni moči. Ako se dekleta prav mlade možijo, navadno ni dobro. Sicer se pa to tudi malokdaj godi. Vidi se večkrat ravno nasprotno, da oče noče izročiti gospodarstva sinu, četudi je sin že siv in plešast. Morda so take razmere, da se greh dela, pa starši kljub temu možitev zavlačujejo.

3. S kom naj se poroči... Kadar se kdo ženi, svojo časno in večno srečo dene na tehtnico; koliko je ležeče na tem, s kom se zakon sklene. Meni se včasih kar čudno zdi, da se v tako važnem vprašanju ravna tako lahkomišlno. Gleda se na postranske stvari, na glavne se pa pozabi. Glavna stvar je, kakšno srce, kakšne lastnosti ima oseba, če je pobožna, pridna, krotka. Zakaj pa svet največ vpraša? Ali ne po tem, če je nevesta bogata in zala.

Poudarjali smo že, da je primerno premoženje ali vsaj zaslužek za ustanovitev družine neobhodno potreben. Ni pa potrebno ravno bogastvo. V tem oziru se večkrat skoro baranta, kar gotovo ponižuje nevesto, če se jo vzame le zavoljo denarja. Nedavno so sodili na Dolenjskem neko ženo, ki je ponoči ustrelila svojega moža. Pri sodišču je žena izpovedala: „Starši so me silili, ker je imel tako lep grunt; ljubila ga pa nisem nikoli.“

Nekaj enakega je s telesno lepoto. Telesna lepota je dar božji in lahko mnogo pripomore, da se zakonska ljubita. Toda telesna lepota brez lepega, zvestega srca, je goljufiv cvet, pod katerim se večkrat skriva strupena kača. Zale ženske so rade prevzetne, nečimerne, zapravljive in so izpostavljene raznim nevarnostim. „Lepo telo brez lepe duše — pravi sv. Krizostom. — vleče nase komaj deset, dvajset, trideset dni — več pa ne!“ Torej čedna zunanjost ni sicer brez vrednosti, toda pravo ceno ji podeli šele dobro srce.

Ženi se v krščanski hiši — je tudi važno opravilo. Pošteni starši ne prezró, da ima otrok dušo, in da je prvo dušno zveličanje. Sicer pravi sv. Pavel, da bo neveren mož

posvečen po verni ženi. Pa take verne, junaške, svete žene, ki bi s svojim neupogljivim značajem poboljšale tudi može, so redko sejane; nasproti smo videli, da so dobra, pobožna dekleta ob strani versko mlačnih mož sama postala tudi mlačna, da so začela celo zanemarjati sv. mašo in sv. zakramente. Nekje je imelo kmečko dekle precej bogatega snubiča. Izvedlo pa je, da je snubič liberalen. „Liberalca“ — je dekle reklo — „pa nočem!“ — Neki gostilničar je snubil v dobri hiši. Prišel je oče dekletov neki ponedeljek pogledat k snubiču. Pod je bil v hiši ves zdrsan; oče je hitro spoznal, da se je v hiši prej ta dan plesalo. In poštene oče je snubiču pošteno pojasnil: „V hišo, kjer se pleše, jaz svoje hčere ne dam!“ To je bilo modro ravnanje! Kjer Boga ni, tam bo težko prava ljubezen in mir in blagoslov božji.

Torej s kom naj se mladenič ženi — in s kom dekle moži? Kako težko vprašanje za mladega človeka, pa tudi za starše, posebno, kadar iščejo nevesto ali zeta k hiši . . . Takrat bi radi imeli ljudje vse zlato, pa vse zlato ne more biti, ker imamo ljudje pač mnogo pomanjkljivosti. Pa to je gotovo, kolikor manj žive vere in pobožnosti bo med mladino, tem več bo teh pomanjkljivosti in tem manj bo srečnih zakonov. Zato velja in mora veljati za prihodnje neveste in ženine: „Z Bogom začni vsako delo, da bo dober tek imelo.“ Pa tudi starši naj pridno molijo, kadar imajo za možitev pripravne otroke.

4. Kako naj se poroči? — Priprava za zakon naj vendar ne bo cela vrsta smrtnih grehov.

Poslušajmo, kako so o tem govorili prejšnji škof Missia v nekem pastirskem listu:

„Ni je skoraj reči, ki bi tako nasprotovala svetosti in sreči prihodnjega zakona, kakor to, če zaročenca pred poroko grešno živita. Nasledek takega počenjanja je neka neodkritosrčnost. Saj tako življenje je navadno združeno s samo lažjo nasproti staršem, nasproti tovarišem, nasproti duhovniku in izpovedniku. Morda se je že leta in leta kar naravnost zasmehovalo opomine predstojnikov, posebno očeta in matere. Večkrat se krade doma, da se more streči strasti. Molitev se zanemarja in cerkve ogiblje. Pri izpovedi se zamolčujejo grehi, ali, če se povedó, manjka kesanja in trdnega sklepa, da bi se resno varovali grešne priložnosti. In tako se izcimi neka surovost srca, ki

postane odtujeno domači družini, Bogu, dušnemu pastirju, ali celo naravnost sovražno veri . . . in to bodi potem poroštvo za srečen, svet zakon! Ali se ni bati, da bo tisti, ki je znal prej svoje ljudi tako motiti, ki je bil že prej suženj greha, in ni imel nič srca za Boga in je zaničeval glas vesti, da bo hotel v zakonu ravno tako delati?“

Tako so pisali škof in kardinal Missia.

Tu imate orisano gnilobo tistih dolgotrajnih grešnih znanj, ki se vlečejo včasih pred poroko cela leta v žalost angelom varihom, v veselje hudobnemu duhu in v nesrečo poročencem samim. Priznajmo, da božja previdnost včasih pripelje skupaj mlade ljudi, da se spoznajo in jamejo čislati; preden si dasta poročenca roko pred oltarjem, je pač prav, da sta si prej dala srca. Če se je znanje pričelo z namenom, da se poročita; če so razmere take, da se zakon more skleniti in je tudi upanje, da bo srečen zakon; če se more zakon skleniti kmalu, in ne morda še-le čez deset, petnajst let — in se zaročenca tudi hočeta varovati greha v času zaroče: potem je znanje dovoljeno.

Je pa vsako znanje, tudi med najboljšimi fanti in dekleti, silno nevarno, tako, da sv. Alfonz trdi: „izmed sto je komaj eno brez greha.“ Zakaj tako? Zato, ker je spolno nagnenje še tedaj močno, kadar ni nobene take priložnosti in je treba vsikdar veliko premagovanja, zlasti v mladosti, da se ohrani čistost srca in telesa. Pri takem znanju je pa priložnost zelo zapeljiva. Sv. Frančišek Saleški pravi, da se zdravo sadje da obvarovati tudi na slami, nagnito pa le, če se v sladkorju in medu povre. Tisti sladkor in med, ki bi mogla neoskrunjeno čistost ohraniti, je pobožnost, pa ta pobožnost mora prav velika biti! Svetnik pravi torej, da pobožnost mora prav velika biti. Pa kaj se navadno vidi? Da takrat, kadar deklica dobi „fanta“ — misli: sedaj pa meni pobožnosti treba ni, ne molitve, ne izpovedi, ne Marijine družbe, ne ubogati — ne staršev, ne župnika. Zato pa pride tako kmalu in tako žalosten konec.

Alban Stolz pravi: „Eine Bekanntschaft ist immer ein Ruck in's Schlechtere...“ To se pravi: Znanje naredi človeka zmeraj slabšega na duši. Je tako, kakor če se na cesti mlad konj kake reči vstraši, ko hitro skoči v stran: tedaj je treba hitro in krepko vajete napeti. Tako je z mladim človekom. Zato treba velike previdnosti tudi pri najboljše mišljenih znanjih.

Sedaj pa poglejmo, kako in kakšna znanja sklepa mladina. Začne se tjevendan v gostilni, na plesišču, na možitev se sprva niti ne misli ne — za upanje na zakon, se niti ne vpraša ne; prvo je strast — drugo je znorelo srce — in tretje bi morala biti pamet — pa te ni nikjer! Morala bi pamet biti na prvem mestu, pa je še na zadnjem ni. Nobena ljubezen ni tako slepa kakor ta. Spolna ljubezen gori, vsaka druga ljubezen doli. Najprej ugasne ljubezen do Boga. „Tako ljubovanje prepodi ne le ljubezen do Boga, ampak tudi strah božji, oslabi srce in potere dobro ime, je igrača postopača in kuga srca.“ (Filoteja.) Taka znanja razderejo ljubezen do domače družine, kar se lahko velikrat opazuje — pa tudi ljubezen do samega sebe, da je pripravljen zaljubljenec storiti največje neumnosti. Odsvetuj mu kolikor hočeš, nič ne opraviš. Reci mu, naj take vezi pretrga, na drugi strani mu pokaži odprto žrelo pekla, raje bo skočil v pekel, kakor se odpovedal znanju. Mrena mu pade z oči pozneje, ko je že prepozno.

Ne moremo popisati v kratkih besedah tisto gorje, ki ga rode grešna znanja. Velikrat se ne sklene noben zakon, ali pa prav prisiljen zakon...

Kako bo nebeški Oče rad imel takega otroka, ki ga je tako dolgo žalil? Pa, ali pa ni Bog usmiljen? Ali ni Bog odpustil izgubljenemu sinu? Da, mu je! Ali ne pozabi na to, da ga je izgubljeni sin na kolenih prosil odpuščanja! Naši ženini pa veliko bolj mislijo, kako jim bodo zvonovi potrkavali, godci godli, svatje ukali — kakor na to, da bi rekli: Oče! odpusti!

Torej, kaj bo storila mati, kadar ima odraslega sina ali hčer? Zaupaj v božjo previdnost in skrbi najprej za svojo in otrokovo dušo. Če te skrbi nimaš, potem je vsaka beseda odveč. Če mati pušča deklet v slabo družino, na plese, pusti spati na takih krajih, kjer lahko moški pridejo zraven, če pusti mlade ljudi skupaj same do polnoči ali še čez, morda še pri pijači — če ji mati zna govoriti veliko več o svetnih kakor o božjih rečeh — če nič ne reče, če se mladina ponoči okoli potika — ali celo otroka naravnost napeljuje v greh — taka mati niti ne zasluži imena „pisana mati“, ker pisana mati morda manj mehkuži telo, pa vendar marsikatera prav dobro skrbi za dušo — taka slepa mati pa pozabi, koliko je vredna človeška duša.

Pa ne smete misliti, da pretiravam. Neka gospodinja je posvarila deklo, ker se je ponoči pogovarjala. Mati deklina pa

je bila huda: „Če te bodo za take reči kregali, pa pojdi proč!“ Pa takih zgledov bi našli lahko več. Mati! če bo na sodnji dan tvoj otrok stal na levici, zavoljo tvoje potuhe, kako boš dala odgovor?

Ne skrbi toliko, da se bo tvoj otrok oženil in s kom se bo oženil ali omožila — skrbi veliko bolj, s kom bo tvoj otrok sklenil prvo znanje.

To je bolj važna zadeva. Zato je nujno potrebno, da nadzoruješ otrokovo občevanje z drugim spolom. Marsikateri starši se drže za glavo in pulijo lase, ker je otrok pričel nespametno, nesrečno znanje — prej so mu pa pustili vso prostost. Kadar hiša gori, se težko pogasi.

Zato skušajte, da vam bodo otroci vse zaupali, tudi take ljubezenske zadeve. Skrivno znanje bo zmeraj grešno znanje. Če otroci starše spoštujejo in ljubijo, se bo njim samim grdo zdelo, da bi vas ne vprašali za svet.

Kaj pa, če so otroci zaročeni? Brez nadzorstva jih ne pustite nikdar, če pridejo skupaj. Neki premožen posestnik je imel par hčerâ, ki sta se imeli kmalu poročiti. Včasih sta prišla prihodnja ženina zvečer v vas. Ko so se nekoliko časa pogovarjali in šalili, so oče rekli: „Fanta, zdaj pa le pojdiva, mi gremo spat!“ Oče so vrata zaklenili in ključ sami spravili. Neka mati, ki je imela zaročeno hčer, ni šla nikdar prej k počitku, dokler se ji ni zdelo vse varno v hiši.

Sicer pa rad priznam, da se živino zavaruje, ljudi pa ne, če nimajo sami pameti in strahu božjega. Kjer se otroci ne boje greha, vse strahovanje ne bo dosti pomagalo. Če imajo otroci znanje, naj predvsem še bolj pogosto ko prej pristopajo k angelski mizi.

Marsikaj bi imeli še povedati o poroki, da se zaročenci dobro pripravijo na sv. izpoved, da v času oklicev pridejo kaj k sv. maši, da se vrši poroka s sv. mašo, kakor je po nekaterih krajih še lepa navada — pa morda o vsem tem še o kaki drugi priliki.

Še eno stvar moram h sklepu grajati, ki napravlja velikrat razdor v komaj sklenjenih zakonih — to je, da pri dolgovi h grozovito lažejo, kadar izročajo premoženje. Kako bo nevesta rada imela ženina-moža, če so jo prav pošteno opeharili, ko je prišla k hiši. Vrše se v tem oziru večkrat kar naravnost predrzna sleparstva. Samo en zgled: K neki hiši so prišli na „ogled“;

bila pa je pri hiši revščina in zavoženo gospodarstvo, tako, če tudi se je štel grunt, niso imeli svoje vozne živine. O tej priliki so pa od sosedu prignali par volov, da so snubiče goljufali . . . To so lepi ženini, ki še svoje neveste sleparijo!

Človek bi komaj verjel, da je kaj takega mogoče — pa je vendar resnica.

J. Mikš.

Katehetične pridige.¹

XXIX. Ljubezen do Boga.

Zdaj pa ostanejo vera, upanje, ljubezen, to troje; največi med temi je ljubezen. I. Kor. 13, 13.

Zadnje dve leti smo obnovili v svojem spominu nauk o veri in upanju. Pred našimi dušnimi očmi so se vrstile veličastne verske resnice o Bogu Očetu, vsemogočnem Stvarniku nebes in zemlje, vladarju vsega stvarstva in našem najboljšem Očetu, o Sinu božjem, našem usmiljenem Odrešeniku, ki je za nas človek postal, trpel in na lesu sv. križa umrl za naše zveličanje, šel v nebesa in ondi kraljuje na desnici Očetovi, o Sv. Duhu, ki je prišel binškošno nedeljo nad apostole, jih razsvetlil in potrdil in še zdaj prihaja nad katoliško Cerkev, jo vodi in potrjuje, da ohranja sredi zmot versko resnico in se zmagovalno vojskuje zoper vrata peklenska in vodi iz tega boja svoje otroke k zmagoslavni cerkvi v sv. nebesih. — Pri nauku o krščanskem upanju pa se je naš duh povzdignil v nebeške višave in gledal, kaj nam je pripravil in obljubil Bog radi zasluženja Jezusa Kristusa, navdušili smo se za prejemanje sv. zakramentov, ki so najizdatnejši pripomočki, da dosežemo obljubljeni zveličanje in poglobili smo svoje molitve, da skažemo nebeškemu Očetu svoje trdno zaupanje. Za letos nam pa ostane nauk o krščanski ljubezni. Ljubezen je največi med božjimi čednostmi in jaz čutim svojo nezmožnost govoriti dostojno o ti vzvišeni čednosti, zato pa vzdihnem poln globoke ponižnosti: O Marija, ti mati lepe ljubezni, prihiti mi na pomoč!

Neki učenik postave je vprašal Jezusa: „Učenik, kaj naj storim, da zadobim večno življenje?“ Jezus mu reče: „Kaj je pisano v postavi? Kako bereš?“ In on odgovori in reče: „Ljubi Gospoda

¹ Gl. Duh. Pastir, I. 1910., str. 715.

svojega Boga iz svega svojega srca in iz vse svoje duše, in iz vse svoje moči, in iz vse svoje misli, in svojega bližnjega kot sam sebe.“ (Luk. 10, 27.) In Jezus mu reče: „Prav si odgovoril, to stori in boš živel.“ (Luk. 10, 28.)

Ta zapoved o postavi obsega krščansko ljubezen in je tako važna, da so ji v sv. pismu pristavljene te-le znamenite besede: „In te besede, ki ti jih danes zapovem, naj bodo v tvojem srcu, in jih pripoveduj svojim otrokom, in jih premišluj, ko sediš v svoji hiši, ko hodiš po potu, ko se vležeš in, ko vstaneš. In priveži si jih kot znamenje na svojo roko, in naj ti bodo in naj migljajo med tvojimi očmi, in zapiši jih na podboje in vrata svoje hiše.“ (V. Moz. 6, 6—9) To storimo tudi mi; sv. apostol Pavel namreč govori: „Ko bi imel vso vero, tako da bi gore prestavljal, ljubezni pa ne bi imel, nič nisem. In ko bi razdal ubogim v živež vse svoje premoženje in, ko bi svoje telo dal, tako, da bi gorel, ljubezni pa ne bi imel, mi nič ne pomaga.“ (I. Kor. 13, 23).

Ker je torej krščanska ljubezen tako potrebna za našo večno srečo, zato moramo o nji natančno izpregovoriti in pogledati, ali je ona v naših srcih ali ne?

Katekizem govori: „Krščansko ljubiti“ se pravi, Boga zavoljo njega samega nad vse, sebe in bližnjega pa zavoljo Boga ljubiti.

Krščanska ljubezen je torej trojna, in sicer: 1. ljubezen do Boga, 2. do samega sebe, 3. do bližnjega.

Oglejmo si danes ljubezen do Boga!

1. Mi moramo Boga najprej ljubiti, radi imeti, zavoljo njega samega. Mi imamo radi lepo sliko, smo veseli prijaznega in prijetnega človeka, dobro nam dene pogled na cvetoč vrt ali na bujno polje, ako tudi nimamo od tega nikake koristi, temveč imamo vse te stvari radi, ker so same na sebi lepe in prijetne. Tako moremo tudi začeti ljubiti Boga, ako se zamislimo v njegovo veličastvo in vsemogočnost, s katero je ustvaril nebo in zemljo in vse to vodi in ohranjuje od začetka. Ljubiti ga moramo, ako se zatopimo v njegovo neskončno modrost, svetost in pravičnost, ljubiti ga moramo, ako se spomnimo njegove neskončne ljubezni, usmiljenja in dobrotljivosti do vseh stvari. Sv. Avguštin je premišljeval vse to in zato vzkliknil: „Nebo in zemlja in vse, kar je, mi kliče, da te naj ljubim, moj Bog.“ To

premišljevanje vsemogočnosti, svetosti, modrosti in ljubezni božje ga je tako navdušilo, da je izgovoril drzne besede: „In ako me zavržeš v pekel, bi te ne nehal ljubiti.“

Glejte, to je ljubezen do Boga zavoljo njega samega; naj bi ga Bog tudi pogubil, on bi ga ljubil vseeno zaradi njegovih lepih popolnosti. Taka ljubezen do Boga zavoljo njega samega se imenuje popolna ljubezen.

Ako bi pa človek ne mislil na Boga in njegove popolne lastnosti, ampak le na dobröte, ki jih prejema od njega; na svoje zdrave ude, na srečo pri gospodarstvu, na varstvo na polju, na blagoslov v hiši in bi čutil samo radi tega ljubezen do Boga v svojem srcu, bi bila ta ljubezen nepopolna, ker ne ljubi Boga zavoljo njega, temveč zavoljo dobrot, ki jih mu deli.

2. Da bo naša ljubezen do Boga Bogu ljuba, moramo Boga ljubiti nad vse. Prva in največja zapoved veli: „Ljubi Gospoda iz vsega svojega srca in iz vse svoje duše in iz vse svoje moči in iz vse svoje misli,“ torej ne sme biti prostora za kako drugo ljubezen v našem srcu, v naši duši in v naših mislih in karkoli drugega mi ljubimo razen Boga, moramo ljubiti z ozirom na Boga, ali ker nam je Bog naravnost zapovedal ono ljubiti ali pa, da ljubimo v onih stvareh ljubezen božjo do nas, toda nikdar pa ne smemo ljubiti kako stvar bolj kot Stvarnika samega. Zveličar namreč govori: „Kdor ljubi očeta ali mater bolj kot mene, ni mene vreden; in kdor ljubi sina ali hčer bolj kot mene, ni mene vreden.“ (Mat. 10, 37.)

Boga torej moramo ljubiti nad vse, bolj kot vse drugo na svetu, bolj kot premoženje, bolj kot čast, bolj kot svoje otroke ali starše, bolj kot kateregakoli človeka, bolj tudi kot samega sebe, svoje zdravje in tudi bolj kot svoje življenje.

3. Prelepe zgledе take ljubezni do Boga so nam zapustili svetniki. Zapustili so svoje starše, brate in sestre, svoje neveste, razprodali svoje imetje in denar razdelili med reveže, odrekli se posvetni časti in vsem ugodnostim posvetnega življenja in šli v samoto in ondi živeli v molitvi, pokorščini in zatajevanju, in to vse iz ljubezni do Boga. Drugi zopet so storili še več, niso darovali Bogu samo svojega imetja, temveč tudi same sebe. Celo vrsto sv. mučencev šteje sv. katoliška Cerkev, ki so iz ljubezni do Boga pretrpeli najhujše muke, prelili svojo kri in dali svoje življenje. Goreča ljubezen do Boga jih je tako prešinjevala, da se nam zdi, da niso nič čutili zunanjsega, telesnega

trpljenja. Glejte sv. Petra, on sam želi biti križan z glavo navzdol, sv. Apolonija je sama skočila na pripravljeno gromado, sv. Florijan in mnogo drugih svetnikov se sami naznanijo trinogom, da so kristjani in umrjejo mučeniške smrti, sv. Lavrenciju se zdi žrjavica, na kateri so ga živega pekli, kot lepe, rdeče in duhteče cvetlice, in o drugih svetnikih in svetnicah se bere, da se jim je zdelo, da hodijo po cvetnih tratah, ko so jih silili hoditi po živi žrjavici. Goreča ljubezen do Boga vname človeško srce tako silno, da je človek neobčutljiv za vsako trpljenje. Pa ne samo prvi časi krščanstva štejejo take junake in junakinje ljubezni do Boga, temveč nahajajo se v vseh časih tudi sedaj srca, ki pri-
našajo Bogu čudovite daritve ljubezni. Koliko jih zapusti svet in vse njegovo veselje in v samoti in zatajevanju daruje Bogu svoje življenje, koliko si jih izbere najtežji del vinograda Gospodovega v daljnih delih sveta, v skoro neznosnih razmerah med divjimi narodi. Koliko jih je, ki vidijo v svojem bližnjem Zveličarja in jim iz ljubezni do njega strežejo in pomagajo noč in dan. Kdo bi mogel prešteti vse stopinje, ki jih store in zajeti vse znojne kaplje, ki jih potijo mnogi kristjani v izvrševanju svojih verskih dolžnosti in v obiskanju službe božje in našega Boga v najsve-
tejšem zakramentu. Kje je zakladnica tako velika, ki bi mogla obseči vse denarne prispevke in druge darove, ki jih ljubezen do Boga kopiči leto za letom na oltar za čast božjo, za lepoto cerkve in za polajšanje trpečih bratov in sester. Hvala Bogu, ni še ugasnila ljubezen do Boga na svetu! Toda, kako je pa z ljubeznijo do Boga v naših srcih?

Kaj ne, ako premišljujemo vzvišene zglede ljubezni do Boga, nam mora skoro upasti srce, češ, mi ne ljubimo Boga dovolj, da, mi ga ne ljubimo skoro nič.

4. Vendar pogledjmo zdaj vsak v svoje srce in pazimo, ako so v njem znamenja ljubezni do Boga, katerih nekatera vam hočem navesti.

a) Ako mi koga ljubimo, mislimo pogosto nanj. Kolikokrat mislijo starši na svojega otroka, ki ga imajo v mestu v šoli, ki je pri vojakih ali spoh kje na tujem. Kolikokrat se zmisli žena na svojega moža v daljnem, tujem svetu, kolikokrat se zgubi ženin v mislih na svojo nevesto ali nevesta na svojega ženina. In če bi kdaj druga opravila odvrnila tvoje misli od tvojih dragih, se jih spomniš zopet gotovo in živo, kadar se ozreš na njihovo podobo, ki jo imaš obešeno doma na steni. Kaj pa, ali na lju-

bega Boga se kaj spomniš zjutraj, čez dan, zvečer, preden greš k počitku? Ali se ga spomniš živo, ko vidiš njegovo podobo v svoji hiši, ob potu, v cerkvi? Ali se kaj spominjaš ljubega Zveličarja v tabernaklju? Pomisli pa res in, ako se ne spominjaš večkrat ali vsaj včasih resno na Boga, potem pač ne moremo prisoditi, da bi ti res ljubil Boga.

b) Kdor koga ljubi, rad govori o njem in, ako le more, napelje govorjenje na ljubljeno stvar ali osebo. Ali se ti rad pogovarjaš o Bogu, o božjih stvareh, o cerkvi, o službi božji, o praznikih itd. Ako ti kaj takega ne hodi nikdar na misel, tedaj pač po pravici dvomim, da bi bilo kaj ljubezni do Boga v tvojem srcu.

c) Kogar ljubimo, smo radi pri njem in se radi z njim pogovarjamo. Ali hodiš rad v cerkev, ali si v cerkvi zbran in se vedeš spodobno? Ali ti je molitev prijetna ali zoprna? Ali hodiš v cerkev le iz gole navade? Ako ostajaš zunaj cerkve, ako ti je vsaka molitev predolga in moliš radovoljno razmišljeno in z nevoljo, tedaj se bojim, da je v tvojem srcu že zamrla ljubezen do Boga.

č) Kogar ljubimo, njemu se prizadevamo vstreči v vseh rečeh in se varujemo ga razžaliti. „Kdor moje zapovedi ima in jih drži, ta je, ki me ljubi“ (Jan. 14, 21.), pravi Gospod. Ako spolnujemo zapovedi zavoljo Boga, ako se varujemo greha zato, da bi ne žalili Boga, ako smo žalostni, ako smo iz slabosti storili kak greh, ako nas boli srce in smo nevoljni, ko vidimo in slišimo, da se žali Bog z grehi in hudobijami, je znamenje ljubezni do Boga v naših srcih.

Videli smo danes, v čem obstoji ljubezen do Boga in kakšna mora biti, spoznali smo pa tudi lahko, ali je kaj ljubezni do Boga v naših srcih. Ako je ni, jo vžgimo na novo, ako le tli, jo razžarimo v misli na lepoto in dobroto božjo. On nas je ustvaril, nam daje vsega, kar potrebujemo, On nas je odrešil in je iz ljubezni do nas vedno pri nas v tabernaklju, da nas brani, da nas krepča, On je pri nas, ker nas ljubi in nas želi zveličati, da bi nas mogel večno ljubiti v kraljestvu ljubezni. Vračajmo ljubezen z ljubeznijo, da bomo vredni božje ljubezni. Amen.

Ferd. Gregorec.

XXX. Ljubezen do sebe in do bližnjega.

Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe. Mat. 22, 39.

Ako ima kdo dobrega prijatelja, katerega resnično ljubi, ne bo ljubil samo njega, temveč vse ono, kar ljubi njegov prijatelj. Drag mu je njegov oče, njegova mati, bratje in sestre, dragi so mu njegovi otroci, dragi celo vsi njegovi prijatelji. Kogar ljubi prijatelj, tega ljubi tudi on. Tako je tudi z ljubeznijo med Bogom in nami. Ako mi resnično ljubimo Boga, bomo imeli radi vse ono, kar Bog ljubi. Bog ljubi pa nas vse. Jezus Kristus pravi namreč: „Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sinu, da kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, temveč ima večno življenje.“ (Jan. 3, 16.) Ako res ljubimo Boga, moramo ljubiti tudi sebe in vsakega človeka, ker nas Bog tudi vse ljubi. Ravno na tem se pozna naša ljubezen do Boga, ako ljubimo tudi svojega bližnjega, zato govori apostol ljubezni, sv. Janez: „Ako kdo reče: „Ljubim Boga,“ in sovraži svojega brata, je lažnik. Kdor namreč ne ljubi svojega brata, katerega vidi, kako more ljubiti Boga, katerega ne vidi.“ (I. Jan. 4, 20.)

Morda bi se komu ne zdela potrebna zapoved ljubezni do sebe in bližnjega, ker nam je ta ljubezen že prirojena. Kdo nima rad samega sebe, kdo ni rad v družbi? Od malega otroka do sivega starčka je vse rado v družbi svojih vrstnikov. Toda ta ljubezen ni vedno prava ljubezen; zato vam hočem danes razložiti, kakšna mora biti naša ljubezen do sebe in do bližnjega.

I. Mi smemo, da, moramo ljubiti sami sebe. Gospod namreč pravi: „Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe“ (Mat. 22, 39.) in je s tem določil ljubezen do samega sebe za mero ljubezni do bližnjega. Mi smemo torej želeli in skrbeti, da se nam dobro godi, se smemo varovati nesreče in se ogibati zoprnostim. Toda ta ljubezen do nas samih mora biti z avoljo Boga, zato, ker je tako Bogu ljubo, ker je to Bogu v čast. Prav je, ako skrbimo za zdravje, da moremo svoje dolžnosti opravljati, službo božjo obiskovati, bližnjemu pomagati; zato pa tudi ne smemo biti nevoljni, ako nam Bog sam pošlje bolezen, temveč moramo spoznati, da Bog sam hoče, da mu služimo s svojo potrpežljivostjo in vdanostjo. Nič ni napačno, ako si želimo posvetnega imetja, da bi mogli za svoje domače dostojno skrbeti,

pomagati revežem, lepšati hiše božje, podpirati koristne zavode, toda žalostni pa tudi ne smemo biti, ako nam Bog ne da, ali celo vzame posvetno premoženje, ker hoče, da mu služimo v ponižnosti s trpljenjem. Seveda ne smemo tudi tako skrbeti za svojo srečo in ugodnost, da bi s tem bližnjemu delali krivico, ker bi ravno s tem žalili Boga in bi ljubili sebe bolj kot svojega Boga.

Da bo ljubezen do nas samih res prava ljubezen, moramo skrbeti bolj za dušo in večne dobrote kot za telesne in časne. „Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi“ (Mat. 16, 26.) pravi Zveličar in sam pripoveduje zgodbo o bogatinu, ki je skrbel za vso ugodnost svojemu telesu, ki se je oblačil v škrlat in se je vsak dan imenitno gostil. Umrli je bogatin, pravi dalje Gospod, in je bil pokopan v pekel, odkoder je milo klical k Abrahamu: „Oče Abraham, usmili se me in pošlji Lazarja, da pomoči konec svojega prsta v vodo in ohladi moj jezik, ker grozovito trpim v tem plamenu.“ (Luk. 16, 24.) Pomislite, ali je imel ta mož pravo ljubezen do sebe, ker si je s tem, da je stregel svojemu telesu, nakopal tako strašne muke, ki jih trpi še to uro in jih bo trpel celo neskončno večnost.

Da, telesno uživanje in časna prijetnost mine v hipu, za tem pa pride večnost; zato, ako sami sebe resnično ljubimo, moramo skrbeti v prvi vrsti za srečno večnost, akoravno nam je radi večne sreče treba tukaj na svetu kaj trpeti. Božji Učenik nam to tako živo pove: „Ako te pa tvoja roka ali tvoja noga pohujša, odsekaj jo in vrzi jo od sebe, bolje ti je hromemu ali kruljevemu iti v življenje, kakor dve roki ali dve nogi imeti, pa vrženemu biti v večni ogenj. In ako te tvoje oko pohujša, izderi je, in vrzi je od sebe, bolje ti je z enim očesom iti v življenje, kakor dve očesi imeti, pa vrženemu biti v peklenski ogenj.“ (Mat. 18, 8, 9.) Vse, tudi najljubše in najdražje moramo zapustiti, ako nam je v izpodtiko na potu v večno življenje. To je prava ljubezen do sebe, da zavržemo vse časne prijetnosti, ako z njimi izgubimo večno srečo in veselje, ker le tedaj mi ljubimo sami sebe, ako pred vsem skrbimo za svoje izveličanje.

Toda žalostno je opazovati, kako se svet peha za časno srečo, za večne zaklade blaženosti pa se ne zmeni čisto nič; s skrbjo se varuje vsake najmanjše časne neprilike, za večno veselje se mu pa ne ljubi storiti nobenega koraka. O, da bi se le polovica tega storilo za večnost, kot se stori za ta minljivi svet,

bi bila nebesa napolnjena do zadnjega kotička. Poglejte jih, za dvomljiv zaslužek zapusti dom, ženo in otroke in se poda po nevarni poti v Ameriko. Za nekoliko večji zaslužek se sprejme vsaka še tako nevarna, da, tudi naravnost pregrešna služba. Noč in dan se premišlja in ukvarja za kupček denarja, za nebeško večno veselje se ne daruje morda niti ena ura na teden, na mesec, morda celo leto ali še več let ne.

Ali poglejmo, kako se skrbi za telesno zdravje! Koliko težavnih potov do različnih zdravnikov in zdravnic, koliko stroškov za razna zdravila, koliko nevarnih in mučnih operacij, vendar se izvrši vse, da si le zadobe zdravje ali podaljšajo življenje. Vse, vse se daruje, bodisi noga, ali roka, oko ali vsak ud, da se le ohrani telesno življenje in zdravje. Dušni zdravnik v spovednici ne računa nič, dušna hrana v tabernaklju je brezplačna, pa jih je primeroma malo dušnih bolnikov, da bi se posluževali teh sredstev, da si pridobe ali ohranijo duhovno življenje. Kako se skrbno pazi na vsako besedico zdravnikovo, kako do pičice zvesto se izpolnjujejo njegova navodila, kje boš pa dobil kristjana, ki bi tako poslušal svojega dušnega pastirja, svojega spovednika in tako zvesto izpolnjeval njegove nasvete in opomine. Da, tu veljajo besede Zveličarjeve: „Marta, Marta, skrbna si in si veliko prizadevaš. Pa le eno je potrebno.“ (Luk. 10, 41, 42.) „Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice in vse to vam bo privrženo.“ (Mat. 6, 33.)

II. Kakor smo dolžni ljubiti sebe, ravno tako nam veleva Bog ljubiti našega bližnjega. Naši bližnji pa se ne imenujejo samo naši sorodniki in sosedje, temveč vsi ljudje, bodisi da niso niti naše verë, niti našega jezika in če so tudi naši sovražniki.

Svojega bližnjega moramo ljubiti, ker nam je Bog to zapovedal in naš Izveličar tako pogosto priporočal. „Novo zapoved vam dam,“ je govoril Jezus Kristus, „da se ljubite med seboj. V tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako bote imeli ljubezen med seboj.“ (Jan. 13, 34, 35.)

Ljubiti moramo svojega bližnjega, ker je otrok božji in podoba našega nebeškega Očeta, ker je naš brat in določen, da pojde kdaj v nebeško veselje. Ako ljubimo Boga, bomo imeli radi tudi njegove otroke; kdor ljubi očeta, ima rad tudi njegovo podobo. O naših jeruzalemskih romarjih slišimo, kako so se imeli in se imajo še radi, ker so potovali skupaj na svete kraje, kako

se moramo ljubiti še le mi vsi, ker potujemo skupno k svojemu Očetu v nebesa.

Koliko naj pa ljubimo svojega bližnjega? Toliko kot sam sebe. Naš Gospod nam to tako določno in na kratko pove: „Vse, karkoli hočete, da vam store ljudje, storite tudi vi njim“ (Mat. 7, 12.) in, „kar ni ljubo vam, tudi vi ne storite drugemu.“

Take ljubezni pa nismo dolžni izkazovati samo onim, ki nas ljubijo, temveč tudi onim, ki nas sovražijo, nam škodujejo ali celo preganjajo. Gospod govori: „Ljubite svoje sovražnike, dobro jim storite, ki vas sovražijo, in molite za nje, ki vas preganjajo in obrekujejo. Zakaj, ako tiste ljubite, ki vas ljubijo, kakšno plačilo boste imeli? Ali ne delajo tega tudi cestinarji? In ako pozdravljate le svoje brate, kaj storite več? Ali ne delajo tega tudi malikovalci?“ (Mat. 5, 44, nasl.) Naučil nas je molitev, v kateri prosimo nebeškega Očeta odpuščanja, kot odpuščamo mi svojim dolžnikom, ozdravil uho svojega sovražnika Malha, molil na križu za svoje morilce. Po zgledu svojega Učenika je prosil sv. Štefan odpuščanja svojim ubijalcem, drugi svetniki in svetnice so storili mnogo dobrega svojim razžalivcem, med njimi sv. Ivana Frančiška, ki je bila za krstno botro otroku morilcu svojega dobrega moža.

Svojega nasprotnika moramo ljubiti, ker je še vedno otrok božji, s katerim ima Bog usmiljenje in potrpljenje. Ali ne bomo imeli tudi mi usmiljenja z njim. Ako bi ga Bog sovražil, bi ga bil že pogubil, pa kar sam Bog še ni storil, to mu želiš storiti ti. Kako naj bo potem ljubezen božja v tvojem srcu? Zato pa pravi Zveličar: „Kar ste storili kateremu teh mojih najmanjših bratov, se storili meni.“ (Mat. 25, 40.) Torej, kdor sovraži svojega nasprotnika, ta sovraži Jezusa samega, zato pa pravi Gospod: „Ako ne odpustite ljudem, tudi vaš Oče ne bo vam odpustil vaših pregreh.“ (Mat. 6, 15.)

Kako resnične so te besede, nam kaže naslednji zgodovinski dogodek: V prvih časih krščanstva sta bila dva prav dobra prijatelja, Sapricij in Nicefor. Prišlo pa je med njima do tako strupenega sovraštva, da drug drugega nista marala pogledati. V tem času nastane preganjanje kristjanov. Sapricija vjamejo, ga neusmiljeno trpinčijo in obsodijo v smrt. Sapricij prenaša vse muke stanovitno in je pripravljen umreti za Kristusa. Nicefor si misli, zdaj je ugoden trenotek, prihiti k mučencu in prosi odpuščanja. Toda Sapricij se obrne od njega in neče odpustiti. Vsak čas ima postati mučenec Gospodov, pa kako naj bo, ker ne

odpusti svojemu prijatelju; kako naj mu odpusti Bog, ker ne odpusti sam? Že je bil pred nebeškimi vrati, pa zapusti ga milost božja, zataji Kristusa in daruje malikom. Krono ki jo je imel že Sapricij v roki, je prejel Nicefor na svojo glavo, ker je mesto njega pretrpel mučeniško smrt. Amen!

Ferdinand Gregorec.

XXXI. Prva božja zapoved. (I.)

Ne vsak, ki mi pravi: Gospod, Gospod, pojde v nebeško kraljestvo, ampak, kateri stori voljo mojega Očeta, ki je o nebesih, pojde v nebeško kraljestvo. Mat. 7, 21.

Naša ljubezen do Boga ne sme biti samo v besedah, temveč kazati se mora tudi v dejanju. Zveličar govori: „Kdor moje zapovedi ima in jih izpolnjuje, on je, ki me ljubi.“ (Jan. 14, 21.) Tudi svojemu bližnjemu moramo izkazovati svojo ljubezen ne samo s prijazno besedo, temveč s svojo pomočjo, ako nam je mogoče. Učenec ljubezni, sv. Janez apostol, piše namreč: Otroci moji, ne ljubimo z besedo, tudi ne z jezikom, temveč v dejanju in v resnici“. (1. Jan. 3, 18.) Taka dejanska ljubezen do Boga in do bližnjega nam je potrebna, ako hočemo priti v nebesa. Gospod namreč nas opominja: „Ne vsak, ki mi pravi: Gospod, Gospod, pojde v nebeško kraljestvo, ampak, kdor stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, oni pojde v nebeško kraljestvo.“ (Mat. 7, 21.) Volja nebeškega Očeta se nam pa razodeva v božjih in cerkvenih zapovedih, katere vam bodem v današnjem in naslednjih govorih razložil, da jih boste mogli natančno izpolnjevati in doseči po smrti večno življenje.

Božjih zapovedi je deset in jih je dal sam Bog na Sinajski gori izraelskemu ljudstvu, ko je šlo iz egiptovske sužnjosti v obljubljeni deželo Kanaan. Svoje zapovedi je dal Bog med grodom in treskom Izraelcem, ki so stali pod goro in so obljubili, da bodo izpolnjevali vse, kar jim je zapovedal Gospod. Tudi je Bog zapisal svoje zapovedi na dve kamniti tabli in jih izročil Mozesu.

Te zapovedi, akoravno dane izraelskemu ljudstvu, moramo izpolnjevati tudi mi, ker zapovedujejo to, kar je že vsakemu človeku takorekoč zapisano v srce. Vsak namreč čuti, da je neko

višje božje bitje, vsakemu je prirojeno spoštovanje do staršev, strah pred ubojem, sramežljivost, vsak čuti, da ni prav škodovati bližnjemu na premoženju, vsakemu se zdi lagati nekaj nečastnega in nedopustnega.

Poleg tega pa je Kristus božje zapovedi potrdil in zapovedal jih izpolnjevati. Ko je prišel k njemu mladenič in ga vprašal: „Dobri Učenik, kaj naj storim dobrega, da zadobim večno življenje?“ (Mat. 19, 16.) mu odgovori Gospod: „Ako hočeš v življenje iti, izpolnjuj zapovedi.“ (Mat. 19, 17.) In ko ga vpraša mladenič dalje: „Katere?“ mu našteje Jezus božje zapovedi. Zopet govori Gospod na drugem mestu: „Nikar ne mislite, da sem prišel razvezovat postavo ali preroke, ne razvezovat, ampak prišel sem jih dopolnit“. (Mat. 5, 17.)

Hudobni ljudje pravijo, da deset božjih zapovedi ni mogoče izpolnjevati. To pa ni res; s pomočjo milosti možje lahko izpolnjujemo vse božje zapovedi. Jezus namreč pravi: „Moj jarem je sladak in moje breme je lahko“. (Mat. 11, 30.) Sv. apostol Pavel pa piše: „Vse zamorem v njem, ki me močnega dela.“ (Fil. 4, 13.)

Božje zapovedi veljajo torej tudi za nas in jih s pomočjo božjo tudi moremo izpoljevati; zato si jih podrobneje oglejmo, da vidimo, kaj nam zapovedujejo ali prepovedujejo.

Prva božja zapoved se glasi: Veruj v enega samega Boga. Malo besedi, pa mnogo obsegajo. Veruj, da je en sam Bog, neskončno, vsemogočno, neskončno dobrotljivo in usmiljeno bitje. Veruj v to neskončno veličastvo in moč, ki je ustvarila nebo in zemljo in vse kar je, in ako veruješ vanj, ali se ne boš prevzet svetega strahu in spoštovanja sklonil pred tem neskončnim veličastvom in je ponižno častil in molil. Ako v živi veri premišljuješ neskončno dobrotljivost in usmiljenje božje, ali ne boš imel srčnega in neomajnega upanja do svojega nebeškega Očeta, da te ne bo nikdar zapustil in zavrzel. Živa vera nam pa kaže tudi, kaj je Bog za nas vse storil, kaj nam je vsega podaril za dušo in telo, koliko je storil za našo časno in večno srečo. Če vse to resno premišljujemo, bi morali imeti železno srce, ako bi se nam ne omehčalo in ogrelo v ljubezni do našega Stvarnika, Odrešenika in Posvečevalca.

Torej z besedami: Veruj v enega samega Boga, nam ni zapovedano v Boga samo verovati, temveč obenem tudi vanj upati, ga ljubiti in moliti.

Zoper to zapoved bi se pregrešil, kdor bi ne hotel verovati v Boga, akoravno je v sv. veri bil poučevan in bi lahko spoznal pravega Boga in to, kar nam je razodel. Žalibog, da je tudi med nami ljudi, ki govorijo, da nič ne verujejo, ali vsaj žive tako, kot bi nič ne verovali. In ti ljudje se hočejo imeti za bolj učene in razsvetljene, kot smo drugi ljudje, ki verujemo, toda oni so slepci, ki imajo oči, pa ne vidijo, in ušesa, pa ne slišijo, o takih pravi sv. pismo: „Norec govori v svojem srcu: Ni Boga.“ (Ps. 13, 1.). Taki ljudje so kot živina, ki ne pozna svojega Stvarnika in ne ve, čemu je na svetu.

Zoper prvo zapoved se pregreši, kdor bi ne hotel verovati vseh resnic sv. vere, ki jih uči sv. katoliška Cerkev in, ako bi le ene ne hotel verovati, bi bil krivoverec. Še bolj žalostno pa je, ako se dobi človek, da odpade od prave vere in se odpove krščanstvu, kar se zgodi radi denarja in posvetnega premoženja; navadno, kakor se večkrat bere v časopisih, se to zgodi radi porok z drugoverci. Ali ni to nekaj groznega, da moški radi ženske, ali dekle radi ženina zavrže svojega Boga?

Drugi se zopet sramujejo svoje vere, ali se boje radi sv. vere trpeti kako preganjanje ali zasramovanje in zataje svojo pravo vero s tem, da govorijo ali se vedejo tako, kot bi ne bili katoliški kristjani. Drugim zopet ni dosti mar za svojo vero in so mnenja, da je vsaka vera dobra, da se le po nji živi. Taki ljudje so posebno nespametni, ker mislijo, da je resnica in zmota enako vredna in dobra.

Ako hočemo prvo božjo zapoved izpolnjevati, ne smemo tako misliti, temveč še dvomiti ne smemo o tem, kar nam je Bog razodel in kar nas uči sv. katoliška Cerkev. Radovoljni dvomi o resničnosti naših verskih nauk bi bili greh zoper prvo božjo zapoved.

Dalje se hudo pregreši, kdor postavlja v nevarnost svojo ali svojega bližnjega versko prepričanje, kar se zgodi s tem, da kdo govori proti veri ali posluša protiversko govorjenje. Koliko je takega protiverskega govorjenja po gostilnah, po vojašnicah, po višjih šolah; zato ni čuda, da se toliko mladih ljudi odtuji veri svojih staršev in se jih tako pokvari na duši in telesu.

Še nevarnejši kot protiverski govori so našemu verskemu prepričanju veri sovražne knjige, časopisi in spisi. Človeka, ki govori proti veri, vidiš in poznaš njegovo ničvredno

življenje in ga zaničuješ; zato nima njegovo govorjenje dosti vpliva na tvoje srce. Človeka pa, ki piše knjigo ali časopis, ne poznaš in ti ni znano njegovo grešno in nespodobno življenje. On zna tudi svoje nauke lepo zaviti, kot bi bili edino pravi in dobri, med tem, ko ti kaže verske nauke kot nespametne, njihove zahteve pretirane in nemogoče, vse skupaj le izmišljotine duhovnikov, ki neuko ljudstvo slepe in izkoriščajo. Branje takih knjig je škodljivo prav vsakemu človeku in torej zelo pregrešno, ker dotičnik postavi v nevarnost zveličanje svoje duše. Še bolj grešno je pa razširjanje takih knjig in časopisov, ker se s tem postavlja v nevarnost še več neumrjočih duš. Razširjavalcu takih spisov veljajo ostre besede Gospodove: „Kdor pohujša katerega teh malih, ki v me verujejo, bilo bi mu bolje, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat, in bi se potopil v globočino morja.“ (Mat. 18, 6.)

Izmed premnogih žalostnih dogodov, ki so priča, kako grozen je vpliv slabih knjig in časopisov, naj vam povem le eno: V Belgiji je imel oče, brezbožen prostozidar, pridno in pobožno hčerko, ki je hotela po vsi sili v samostan. Oče bi ji rad to misel izbil iz glave in kaj menite, kateri pomoček si je izbral, da bi to dosegel? Prinesel ji je brezbožnih knjig in ji rekel: „Beri tole, da se nekoliko motiš in raztreseš,“ sam pa gre smejoč se k svoji ženi in pravi: „Zdaj sem pa dal svoji hčeri že takega branja, da ji preide veselje do samostana.“ Toda ni ji prešlo samo veselje do samostana, prešlo ji je tudi veselje do lepega poštenega življenja, postala je grda razuzdanka in šestnajst let stara stala je pred porotniki in je bila obsojena kot morilka.

Koliko ljudi, koliko družin, koliko krajev je nesrečnih ravno zaradi slabih knjig in časopisov. Ako hočete ostati sami srečni in poštene, ako hočete imeti dobre otroke, zapirajte svoje hiše slabim časopisom, ne hodite v hiše in tovaršije, kjer se bero taki časopisi, ne zahajajte niti v gostilne, kjer se nahajajo brezbožni časopisi. Saj ste vendar dobri in poštene kristjani, bodite tudi toliko zavedni, da ne bote nosili denar najhujšim nasprotnikom naše sv. vere, da bodo z vašim denarjem še bolj rovali zoper vas same in zoper vaše pravo versko prepričanje. — O, da bi se vsi dobri verniki obrnili od brezbožnih trgovcev in gostilničarjev, ki razširjajo in podpirajo veri sovražne knjige in časnike, potem bi bilo protiversko časopisje med nami kmalu zatrto.

Živa vera v božjo dobroto in usmiljenje nam daje trdno upanje v božjo pomoč v vseh še tako težavnih zadevah našega življenja. Kjer pa ni vere, ni tudi krščanskega upanja na

božjo pomoč in usmiljenje. Zato obupa in si konča življenje največ ljudi po velikih mestih, kjer je največ priložnosti in nevarnosti izgubiti vero. Tudi ni krivo uboštvo, temveč pomanjkanje vere, da je toliko samoumorov. Vidimo namreč, da je med bogatini in celo med milijonarji mnogo samomorilcev, katerim ni moglo drugega na svetu manjkati, kot prave, žive vere.

Iz premalo žive vere izvira tudi nezaupanje, s katerim se pregreši, kdor ne zaupa zadosti trdno in zanesljivo v Boga. Mnogi godrnjajo pri vsaki najmanjši nepriliki in tožijo: Saj molim, hodim v cerkev, pa Bog se mene ne usmili. Drugi pa ne molijo in se ne menijo za Boga, pa imajo vsega dovolj. Tako govorjenje je pregrešno, pravi kristjan ima trdno zaupanje v dobrega Boga in pri vsaki nezgodi govori z vdanim Jobom: „Gospod je dal, Gospod je vzel; kakor je dopadlo Gospodu, tako se je zgodilo, bodi češčeno Gospodovo ime.“ (Job. 1. 21.) „Ako smo sprejemali dobro iz roke božje, zakaj bi ne sprejeli hudega.“ (Job. 2.10.)

Kdor nima žive vere v božjo neskončno svetost in pravičnost, tak se večkrat pregreši s predrznim zaupanjem, namreč, da greši z mislijo, da mu bo Bog že odpustil, češ, saj je neskončno dobrotljiv in usmiljen, da mu bo Bog dal že čas za pokoro in poboljšanje. Ali še niste slišali lažnjivih besedi: „Pokoro bomo delali, ko bomo stari.“ — „Kaj se bojiš, boš pa povedal pri spovedi, pa bo.“ Tako govori marsikdo, toda marsikoga je to tudi že goljufalo.

O nekem lahkomišljenem plemiču se pripoveduje, da je rad govoril: Kadar pridem v smrtno nevarnost, pa obudim popolni kes in rečem samo tri besede: Gospod, odpusti mi! — pa sem dober. Toda prišlo je popolno drugače. Nekega dne jezdi čez most, sredi mosta se mu pa splaši konj, spne se in skoči čez ograjo z jezdecem vred v deroče valove. In katere so bile jezdečeve zadnje besede? „Zdaj bo pa vse hudoba vzel.“

Predragi! Imejmo, ohranimo in varujmo svojo živo vero, z vero bomo imeli vedno trdno upanje. Živa vera in trdno upanje v dobrega in usmiljenega Boga nas bo pa napolnjevalo s srčno ljubeznijo, katero hočemo kazati s tem, da si bomo prizadevali Boga z nikakim, posebno ne s smrtnim grehom razžaliti. Amen.

Ferdinand Gregorec.

XXXII. Prva božja zapoved (II).

Gospoda svojega Boga moli in njemu
samemu služi. Mat. 4, 10.

Julijan, rimski cesar, ki je odpadel od sv. katoliške vere in jo tudi skušal zatreti v svoji državi, se je zgrudil na bojišču v srce zadet od sovražne pšice. Z zadnjo močjo si nabere v perišče krvi, ki mu je vrela iz odprte rane, in jo vrže srdit proti nebu z besedami: „Zmagal si Galilejec.“ S tem je izrazil vso svojo jezo, ki jo je imel do Boga v svojem srcu. Taki so sovražniki božji še sedaj. Časte naravnost satana, napravljajo zastave z njegovo podobo in jih nosijo v svojih izprevodih. To so odločni sovražniki božji. — Seveda tudi mi se pokažemo kot sovražnike božje, kadar se pregrešimo zoper ljubezen do Boga; posebno se to zgodi z vsakim smrtnim grehom. Toda mi ne mislimo toliko na Boga, kadar delamo greh, ne žalimo njega prav nalašč, temveč naša izprijena narava nas zapeljuje, da strežemo svojemu hudemu nagnjenju. Kaj ne, ko se pa zopet zavemo, kaj smo storili, pa obžalujemo, da smo žalili ljubega Boga. On pa pozna našo slabost in nestanovitnost, in nam kot prizanesljiv oče odpušča. Ker je Bog tako dober do nas, zato smo pa mi dolžni, da njemu vedno izkazujemo dostojno čast. Kako naj to storimo, vam hočem danes razložiti.

Da Bogu izkažemo dolžno čast, ga moramo spoznati za najvišjega gospoda vsega, kar je. Bili so in so še zdaj ljudje, ki Boga samega in Stvarnika vsega nimajo za najvišjega gospoda, temveč imajo ustvarjene reči, ali celo od človeških rok narejene, za bogove, tako solnce, luno, zvezde, gore, reke in živali ali tudi narejene podobe. Taki ljudje, ki stvari po božje časte in molijo, se imenujejo malikovalci. Seveda pravih malikovalcev pri nas ni; vendar se dobe neke vrste malikovalci tudi med nami. Sv. apostol Pavel piše namreč, da jih veliko živi, „katerih Bog je trebuh“. (Fil. 3, 19.) Ne zmenijo se za Boga, telesno uživanje jim je čez vse. Ali se ne dobe ljudje, ki se zaverujejo tako v kako osebo, da se ne menijo za vse drugo? In koliko jih je, ki si vzamejo življenje radi dotične osebe. Drugim je zopet denar nad vse, vedno mislijo le na denar, pri denarju najdejo svoje veselje, pozabijo na Boga in na svojo dušo. Ni dolgo od tega, kar so dobili nekega človeka mrtvega na kupu zlata, katero je grabil in pritiskal na srce še v zadnjih zdihljajih. Ali ni to

zaničevanje večnega Stvarnika, da ga človek popolno pozabi in se tako silno oklene minljive stvari?

Ali se ne jemlje čast božji vsemogočnosti, ako ljudje verujejo, da imajo kake stvari moč, katero ima le Bog? Taka napačna vera se imenuje vraža. Kake moči imajo različne rastline, nam povedo že zdravniki, kako moč imajo blagoslovljene in posvečene stvari, nam pove sv. Cerkev; kar se drugega pripisuje stvarjem, je vse vraža. Koliko ljudi je že bilo goljufanih za lepe vsote radi vraž, koliko jih je prišlo ob zdravje in življenje!

Na Tirolskem je bil obsojen in usmrčen neki mož, ki je veroval vraži, da se bo mogel narediti nevidnega, ako dobi srca treh živih deklet. Ta neumna vraža ga je zapeljala, da je več dekletom izrezal živa srca iz prsi.

Božji vsevednosti jemljo dolžno čast ljudje, ki hočejo s pomočjo hudobnega duha izvedeti skrivne in prihodnje reči. Ljudje, ki se s tem ukvarjajo, se imenujejo vedeževalci. Greh imajo, ki to izvršujejo, pa tudi oni, ki jim verjamejo. Le Bog je vseveden, človek, revna stvar, naj se ne drzne vtikati v skrivnosti božje. Čudno je, da ljudje, ki nečejo verjeti modrim naukom sv. vere, verjamejo takim blodnjam. Bere se, da je po velikih mestih kakor v Parizu in Berolinu do dve tisoč vedeževalk, ki napovedujejo gospodi iz kart skrite in prihodnje reči. Kaj modro pravi o takih vedežih sv. Ambrozij: „Še za svojo prihodnost ne vedo, naj pa vedo za prihodnost tujega človeka. Norec je, kdor kaj takega verjame.“ Filip, frankovski kralj, je slišal, da se vedežuje, da bo on takoj umrl, ako neko vsem znano podobo poškoduje. Filip pošlje takoj po tisto podobo in jo vrže v ogenj. Seveda se mu ni zato prav nič žalega zgodilo. Taka naj bode tudi vaša vera v vedeževanje. Tudi je nespametno preveč dati na sanje. Res beremo mnogokrat v sv. pismu, da je Bog pokazal v sanjah svojo voljo. Navadne sanje pa nimajo posebnega pomena, da bi se kdo radi njih vznemirjal ali bi imel zaradi njih kako zaupanje, da bo zadel v loteriji. Sanjske bukve so največja otročarija na svetu. Ako se ti pa sanja o tvojih rajnih, tedaj pa je dobro, ako moliš zanje, ali daš zanje opraviti daritev sv. maše.

Omenim naj še čarovanje, katero jemlje dolžno čast božji dobrotljivosti. Čarovniki hočejo s pomočjo hudobnega duha delati kaj čudovitega, seosebno dvigati skrite zaklade. Tvoje čarovanje naj bo pobožna in zaupna molitev in najboljši zaklad tvoj bo blagoslov božji. Jezus namreč pravi: „Prositate, in se vam

bo dalo," (Luk. 11, 9.) „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil.“ (Mat. 11, 28.)

Posebna nečast se zgodi Bogu z božjim ropom, katerega zakrivi človek, ki prejme kak zakrament, posebno pa najsvetejši zakrament presv. Rešnjega Telesa nevredno ali se pregreši nad Bogu posvečenimi osebami, nad svetimi kraji ali posvečenimi rečmi. Bog je božjeropnike že večkrat kaznoval z očitnimi kaznimi, med drugimi babilonskega kralja Baltazarja, ki je oropal v jeruzalemskem templju posvečene posode in je dal piti iz njih pri pojedini svojim gostom. Skrivnostna roka je zapisala na steno njegov pogin; umorjen je bil še tisto noč.

Božje neskončno veličastvo bi tudi žalil človek, črviček v prahu, ako bi od Boga predrzno zahteval čudeža, ako bi se nedostojno vedel, kadar v molitvi občuje z Bogom ali, kadar je nespodobno pri službi božji v hiši Gospodovi.

Nasprotno ne zmanjšujemo časti božje, temveč jo šele povišujemo, ako častimo angele in svetnike božje.

Angeli in svetniki so takorekoč družina božja. Kajne, ako mi častimo in spoštujemo člane kake družine, častimo in kažemo mi s tem spoštovanje tudi gospodarju samemu. Tako tudi mi častimo in poveljučujemo samega Boga, ako častimo njegove angele in svetnike.

Seveda pa mi angelov in svetnikov ne častimo tako, kot Boga samega, temveč Boga kot vsemogočnega začetnika in stvarnika nebes in zemlje, angele in svetnike pa le kot njegove prijatelje in služabnike. Boga častimo z največjo častjo, mi ga molimo, angele in svetnike pa častimo samo zavoljo njihove zveze z Bogom in zavoljo njihovih častivrednih čednosti. Zato častimo Marijo Devico bolj kot vse svetnike, ker je ona Mati Sina božjega, polna vseh milosti in čednosti.

Da je naše češčenje angelov in svetnikov Bogu ljubo in dopadljivo, se nam kaže v tem, da Bog tako pogosto usliši naše prošnje, ki jih po angelih in svetnikih pošiljamo pred prestol božji. Ali naj vam jih naštevam? Pojdite na Brezje, pojdite na druga božja pota Marijina in svetnikov in preštejte ondi zahvalne podobe in druge spominke in glejte, kolikor podob, kolikor spominkov, toliko dobrot, toliko milosti in še več in več, ki so izprošene na priprošnjo Marijino in svetnikov.

Kakor je Bogu dopadljivo, da častimo svetnike v nebesih, to mu je tudi ljubo, da častimo njihove ostanke na zemlji. Ostanki

svetnikov so njihova telesa, ali kosti, ali njihova obleka, knjige ali orodje. Posebna svetinja je križ, na katerem je naš Odrešenik prelił za nas svojo dragoceno kri in za nas umrl.

Ostanke svetnikov častimo, ker jih časti sam Bog, ki jih je mnogo nestrohnjenih ohranil in storil po njih premnogo čudežev. Že sv. pismo stare zaveze nam pripoveduje, da so pogrebci prinesli mrliča pokopat; hoteli so jih pa napasti razbojniki, zato so spustili mrliča kar v grob preroka Elizeja. Ko se je mrlič dotaknil ostankov prerokovih, je zopet oživel. V dejanju apostolov pa slišimo, da so prvi kristjani polagali na bolnike pasove in potne prte sv. Pavla in so mahoma ozdraveli od svojih bolezni.

Ostanki svetnikov so tudi zaradi tega časti vredni, ker so bili tenpelj Sv. Duha, ker so si z njimi zaslužili svetniki nebeško veselje in bodo ti ostanki po sodnjem dnevu deležni večne slave. Zato zapoveduje tudi sv. Cerkev, da morajo biti ostanki svetnikov vloženi v vsak oltar, sicer se na njem ne sme opravljati presveta daritev.

Pa ne samo ostanki svetnikov so častivredni, temveč mi kristjani častimo tudi podobne angelov in svetnikov; zato nas imajo krivoverci celo za malikovalce. Toda mi nismo raditega malikovalci, ker mi podobne ne molimo in tudi ne častimo zaradi podob, temveč jih imamo v časti radi angelov in svetnikov, ki jih podobe predstavljajo.

Ako imamo koga radi, imamo radi tudi njegovo podobo, ako koga častimo, častimo tudi njegovo podobo, in nikakor bi ne mogli storiti kaj žalega niti podobi onega, ki ga ljubimo in spoštujemo.

Kako prijetna je cerkev ozaljšana s svetimi podobami, kako prijetna soba s sv. razpelom in polna svetniških podob. Človeku se zdi, da biva med blaženimi prijatelji božjimi. Kako ljubka nam je naša domovina, ki je posejana po gričih in ravninah, ob potih, cestah in mostovih s podobami in znamenji, posvečenimi Zveličarju, Mariji Devici, svetnikom in svetnicam božjim. Kako puste in prazne pa so neverne dežele, kjer ne najdeš nikjer kakega spominka na svojo nebeško domovino.

Tudi Bogu je ljubo češčenje podob njegovih prijateljev in prijateljic, zato deli po mnogih svetih podobah svoje posebne milosti. Pomislite le na naše Brezje, na sv. Goro, Trsat in druga božja pota.

Pa ne samo posebne milosti, temveč premnoge očitne kazni oskrunjevalcev sv. podob so nam priča, da Bog sam čuje nad svetimi podobami. Izmed tisočerihih takih očitnih kazni božjih naj vam povem eno samo: Pri neki vasi na Češkem je stal lesen križ in na njem podoba križanega Zveličarja, pred katero so ljudje radi molili. Nekega jutra najdejo križ odžagan, noge Kristusove podobe odtrgane in vržene v stran. Oskrunjevalca niso mogli najti. Nekaj tednov po tem gre pet mladeničev iz te vasi k vojakom. Drugo leto so šli v bitko pri Kraljevem gradu. Enemu izmed njih je topova krogla odtrgala obe nogi. V strašnih bolečinah je klical vojaškega duhovnika in vpil: „Jaz sem zaslužil, o Bog usmili se me.“ Ko pride duhovnik do njega, mu nesrečnež pove svoje ime in domovino, in da je doma odžagal križ in podobi Kristusovi odtrgal noge iz same jeze, ker so ljudje tam molili in dekleta venčale sv. razpelo. Prosil je duhovnika, da naj piše njegovim staršem, naj postavijo drug križ, in župniku, naj pove celi župniji njegovo žalostno usodo drugim v svarilo.

Bog je svet in pravičen, mogočen v svojem veličastvu, zato ga molimo in častimo ponižno, le na njega stavimo vse svoje zaupanje, ne imejmo opraviti z njimi, ki se drznejo segati v njegovo modro vlado. Imejmo prijatelje med prijatelji božjimi, s svetniki in svetnicami nebeškimi, da nas po tem življenju ljubi Bog sprejme v njih družbo. Amen. *Ferdinand Gregorec.*

XXXIII. Druga božja zapoved.

Ne imenuj po nemarnem imena Gospoda svojega Boga, zakaj Gospod ne bo štel nedolžnega, kdor bo imenoval njegovo ime po nemarnem.

II. Moz. 20, 7.

Veliko je božje veličastvo. Bog je gospodar nebes in zemlje. Tisoč in tisoč zvezd, ki so skoro vse večje, kot naša zemlja, se giblje po nebesnem prostoru, med njimi vladar neba, ogromno sonce. Kdo vzdržuje ta velikanska nebesna telesa, da ne padejo s svojo neznansko težo v brezdanje prepade, kdo vodi njihova pota od veka do veka? Bog, njegova neskončna modrost in vse-mogočnost. Kdo bi s svetim strahom ne izgovarjal ime tako mogočnega vladarja! Ali pogledjmo na zemljo, 1500 milijonov ljudi prebiva na nji, pa nobeden izmed njih ni pozabljen pri Bogu, od rojstva do smrti spremlja vsakega skrbno oko nebeškega Očeta. O neizmerna dobrot, o skrbna vsevednost našega Boga!

Kdo bi z ljubeznijo in spoštovanjem ne izgovarjal ime tega skrbnega in usmiljenega Očeta v nebeških višavah? Žal, da se ne godi tako. Mnogi se ne spominjajo božjega veličastva in njegove dobrote ter izgovarjajo po nemarnem ime Gospodovo, zato je On sam, da zabrani to predrznost, dal zapoved: „Ne imenuj po nemarnem imena Gospoda, svojega Boga“ (II. Moz. 20, 7.) To zapoved hočemo danes v svetem strahu natančneje premišljevali.

Ako kdo izgovori ime kakega človeka, tedaj se nam predstavi ta človek pred našo dušo ves kakor je, z vsemi svojimi lastnostmi, z vsemi vrlinami, z vso svojo močjo, z vsem, kar je njegovega. Tako si moramo tudi misliti Boga v vsem njegovem veličastvu, v vsi njegovi vsemogočnosti in dobrotljivosti, kadar izgovarjamo, ali slišimo izgovarjati njegovo ime.

Kar nekako užaljeni smo, ako slišimo izgovarjati ime odličnega človeka nespoštljivo in čutimo, da se ne spodobi tako govoriti o njem, da to ni dostojno njegovi službi, da se tako govorjenje ne prilega njegovemu dostojanstvu. Kaj pa šele, če se zlorabi ime troedinega Boga! Kar prestrašiti se mora človek, ki je zatopljen v božje veličastvo, pa sliši izgovarjati ime božje nedostojno.

Na kak način se pa izgovarja ime božje nedostojno, po nemarnem?

Ime božje se izgovarja po nemarnem, ako se izgovarja brez vsega premisleka, kakor pravimo tjavendan, in morda še prav grdo in čudno izkaženo in spačeno. Mnogi izgovarjajo sveta imena tako nepremišljeno, da še sami ne vedo, kdaj jih izgovore. Sv. Pavel piše: „V imenu Jezusovem se pripogibajo kolena vseh, ki so v nebesih in na zemlji in pod zemljo.“ (Filip. 2, 10.) In to sv. ime, kako nepremišljeno se izgovarja in pači! Pobožni kristjani pripognejo koleno ali sklonijo glavo, ko izgovore ali slišijo izgovoriti to sv. ime, drugi pa je tako brezmiselno izgovarjajo. Še tebi bi ne bilo prav, ko bi te kdo klical venomer brez potrebe, koliko manj se to spodobi svetemu imenu Jezusovemu in sploh svetim imenom.

Še hujše pa je, ako kdo izgovarja sv. imena v jezi ali jih rabi celo za kletev. Silno žalostno je, da rabi človek neprecenljivi dar božji, zmožnost govora, v tako sramotenje božjega imena. V svoji ljuti jezi izgovarja ime Jezusa, križanega Zveličarja,

sv. zakramente, roti svojo krščeno dušo. Ali ni to strašno, da se izgovarjajo v takem srdi imena, ki bi se imela izgovarjati s strahom in največjo pobožnostjo in hvaležnostjo? Ali naj se čudimo, ako pravi sv. apostol Pavel: „Preklinjevalci ne bodo posedli nebeškega kraljestva.“ (I. Kor. 6, 10.) Kako bi bilo to tudi mogoče, ali naj poslušajo nebeški duhovi kletev, pri kateri še pošten kristijan trepeta, ko jo sliši? Pekel edini je oni kraj, kamor spadajo ljudje, v katerih ustih je kletev, ta peklenska govorica.

O kako grdega dela kletev človeka, in vendar bi se bilo tako lahko odvaditi z malim zatajevanjem. Ako bi se šlo pri vsaki kletvi za malo, časno, recimo denarno škodo, kako hitro bi se vsi odvadili; ko se pa gre za večno zveličanje ali za večno pogubljenje, se pa ne zmeni nihče nič.

Nekega starega generala in tudi starega preklinjevalca je začelo hudo trgati po udih. Vzame si usmiljeno sestro za potrežbo. Ko ga prvič napade trganje, zakolne, da usmiljenka skoro omedli. Usmiljena sestra mu očita to grdo navado in ga prosi, naj jo vendar opusti. Seveda se on izgovarja, da mu je nemogoče. Ona mu pa obljubi, da se kmalu odvadi, ako ji da častno besedo, da jo bo natanko ubogal. General da častno besedo in ona mu naroči, da bo dal za vsako kletev pet frankov (kron) za reveže. Mož se je branil, toda sestra ni odnehala, moral je to storiti. Dal je častno besedo. Zopet ga prime protin in on — zakolne. Pet frankov za reveže! Dal jih je in se popraskal za ušesi, rekoč: „Se bo treba bolj paziti, sicer bom nazadnje še berač.“ Tisti večer je zaklel še enkrat, naslednje dni semtertja katerikrat, kmalu je opravil izpoved in potem ni več klet.

Za kakih 40 do 50 frankov se je ta general odvadil kletve, ti se pa ne odvadiš za neizmerno večje plačilo — za nebesa. Ako ti je resno, da se odvadiš kletve, skleni, da deneš vsako nedeljo toliko vinarjev v cerkveno puščico, kolikorkrat boš med tednom zaklel, pa boš kmalu ozdravljen, tvoja hiša bo rešena prekletstva in tvoji otroci obvarovani pohujšanja.

Še hujši kot preklinjevalci so pa bogokletniki. Ti nesrečneži se naravnost in nalašč norčujejo iz Boga, svetnikov in naredb božjih. Strah me je povedati, česa vsega ti ljudje ne govore in store. Vsakovrstne bogokletnosti govore o Bogu, o Mariji, o sv. zakramentih. Žugajo s pestjo proti nebu, opljuvajo podobno križanega Zveličarja ali svetnikov, jih oblačijo v sramotno obleko, sami se oblačijo v mašna oblačila in se spakujejo in oponašajo duhovnike. Da je tako početje gnjusoba v očeh božjih,

se spozna lahko iz tega, ker se tako zaničevanje Boga in sv. reči redkokdaj izteče po sreči.

Mlad trgovec v Solnogradu je v krčmi silno grdo in zaničljivo govoril o Marijinem brezmadežnem spočetju. Govorjenje je bilo tako grdo, da je bilo vsem odveč, in mu je še krčmar, sam ne kaj prida vreden, prepovedal dalje govoriti. Drug dan jezdi bogokletnik na izprehod, konj se mu splaši, drvi dalje, ga vrže s sedla, — mrtvega pobero, z razbito glavo. Zadel je z glavo ob kamenit podstavek, na katerem je stal kip brezmadežne Matere božje.

Božje ime se hudo skruni tudi s krivo prisego. Kdor priseže, pokliče Boga vsevednega na pričo, da je res, kar govori. Pri slovesni prisegi se postavi križani Zveličar med dve goreči sveči, in kdor prisega, dvigne desno roko in tri prste v znamenje, da prisega vpričo presvete Trojice.

Prisegati ni greh, temveč še celo češčenje božje, ker s prisego spoznavamo Boga in njegovo vsevednost. Strašna pregreha je pa kriva prisega, ker se z njo kliče neskončno resnični, sveti in vsevedni Bog za pričo laži, goljufije in hudobije.

Kaka hudobija je kriva prisega, nam pričajo hude kazni, s katerimi Bog navadno kaznuje krivoprisežnike.

Neki krčmar na Češkem je tožil nekega kmeta zavoljo dolga. Pri sodnji je trdil kmet, da je ta dolg že plačal in zato so zahtevali od krčmarja prisego. Ko mu je sodnik govoril o svetosti prisege in razložil posledice krive prisege na tem in onem svetu, postane krčmar sicer nekoliko preplašen, vendar pa zahteva, naj se mu da prisega. Ko izgovori krčmar besede prisege, postane naenkrat črn in se zgrudi mrtev na tla.

Brez potrebe ne smete nikdar prisegati; kadar pa zahtevajo oblasti prisego od vas, tedaj pa ne prisegajte lahkomišljeno, temveč premislite skrbno vso zadevo, prisezite brez skrbi in govorite popolno tako, kot se vi stvari spominjate, in prisega bo prava.

Kadar je treba kako obljubo s prisego potrditi, tedaj morate imeti trdni sklep obljubljeni stvar izpolniti, ako vam bo le mogoče. Ako nima kdo že pri prisegi namena izpolniti, kar prisega, je to kriva prisega, ako pa pozneje noče izpolniti, kar je poprej s prisego potrdil, akoravno mu je lahko mogoče, tedaj pa prelomi prisego, kar je pred Bogom isto, kot bi bil po krivem prisegel.

Odvadite se tudi v navadnem življenju pridušanja in drugačnega zagotavljanja z besedami prisege. Gospod namreč

govori: „Vaše govorjenje bodi: je, je; ne, ne, kar pa je več, kakor to, je od hudega,“ (Mat. 5, 37.). Znano je tudi, da oni, ki se najbolj rotijo, najmanj drže svojo besedo; zato jim pa tudi ljudje najmanj verjamejo.

Neki mesar pride k poštenemu kmetu kupovat prešiče. Ko mu kmet postavi ceno, se mesar za žive in mrtve priduši, da toliko ne more dati. Kmet mu mirno odvrne: „To bi bili lahko brez rotenja povedali, toda jaz jih ne dam drugače.“ Zdaj hoče mesar plačati zahtevano vsoto, kmet pa odvrne: „Zdaj vam jih pa ne dam, vam nečem pomagati, da svojo prisego prelomite in k enemu grehu še drugega storite.“ Tako naj stori vsak s takimi ljudmi, in lahkomišljenega priseganja ne bo več.

Božje ime skruni tudi, kdor Bogu kaj obljubi, pa se svoje obljube ne izpolni.

Da je to zaničevanje božjega imena, lahko spoznamo, ker bi tudi nam ne bilo ljubo, in bi se nam zdelo, da se norčuje iz nas, kdor bi nam prostovoljno kaj obljubil, pa bi se potem ne menil več za stvar.

Seveda je Bogu ljubo, ako mu mi prostovoljno obljubimo storiti kaj dobrega, ali pa vsaj tisto, kar smo že sicer dolžni storiti, obljubimo storiti prav skrbno in natančno in to tudi izpolnimo. Ako bi pa samo obljubili, pa ne izpolnili ali pa obljubili kaj slabega ali hudega, tedaj bi mi s tem božje ime hudo zaničevali. Zato pa dobro premislimo, preden kaj obljubimo. Najbolje je pa še, če se posvetujemo o tem prej s svojim izpovednikom. Obljube moramo storiti prostovoljno in premišljeno, zato pa obljube storjene pred 14. letom ne veljajo nič, ker do tedaj človek še nima prave razsodnosti. Ako se pa zgodi, da se okoliščine tako izpremene, da storjene obljube ne moreš več izpolnjevati, tedaj se pa zglesi pri duhovniku, da ti obljubo izpremeni ali izpremembo pri škofu ali papežu preskrbi. V sv. letu imajo navadno vsi duhovniki oblast izpreminjati obljube.

Od obljube se bistveno loči trdni sklep. Obljubo napraviš, ako po dobrem premisleku, ne v naglici ali hipni gorečnosti, kaj obljubiš z mislijo, da boš imel greh, celo smrtni greh, ako ne boš izpolnjeval obljube; ako si pa kako dobro delo obljubil na drug način Bogu, tedaj je bilo to trden sklep, ki ga pozneje tudi brez greha lahko opustiš.

Povedal sem vam, kako mnogi božje ime onečaščujejo. To grozno početje naj nas vzpodbuja, da bomo mi sami božje ime imeli

toliko bolj v časti s tem, da je spoštljivo izgovarjamo in zaupno kličemo na pomoč, da smo vneti vedno in povsod za čast božjo, če je potreba, da Boga s pravično prisego kličemo na pričo, izpolnjujemo Bogu dane obljube in vse delamo in darujemo njemu v čast. Amen.

Ferdinand Gregorec.

Pogled na slovstvo.

„*Amerika in Amerikanci*“ — tako bo naslov velikemu delu, katero pripravlja za slovensko javnost slovenski pisatelj, Jurij Trunk, župnik v Peravi v Beljaku. Bil je dosedaj v dveh letih že trikrat v Ameriki. Vselej je imel odprte oči in pero v roki in studiral Ameriko in Amerikance. Sad njegovih studij je to delo. V posebni okrožnici se je obrnil na vso slovensko javnost ter prosi sodelovanja in pomoči pri tem precej drznem podjetju, kajti stroški so preračunjeni na okroglo K 20.000. To ni mala vsota, zlasti še, ako se pomisli na naše skromne književne razmere. Zato prosi z odborom, katerega je sestavil v ta namen, da bi hoteli vsi rodoljubi pomagati in posoditi vsak vsaj K 50. V okrožnici piše:

Sprva je nameravala spis izdati Družba sv. Mohorja, ki je pisatelja gmotno tudi podpirala. Kot darilo bi pa prišla knjiga predraga in bi bilo škoda, ako bi se našim Amerikancem opis njih nove domovine podaril v navadni revni obliki. Knjiga v dovršeni obliki, s potrebnimi slikami pa stane mnogo in vsi stroški za približno 2000 iztisov so preračunjeni na 18–20.000 kron. Iztis bi torej stal 10 kron, v primernih platnicah vezan.

Da se omogoči v tiskarskem oziru dovršena izdaja spisa, v to svrho se je osnoval poseben odbor. Ta hoče delo gmotno podpirati in vzbujati zanimanje širših krogov za to na našem književnem polju novo knjigo.

Odbor hoče zbirati prispevke za prve stroške v obliki posojil po 5 K. Vplačevanje teh prispevkov je gmotna podpora podjetja, a ne morda kako darilo, temveč le posojilo, ki se bo morda prav dobro obrestovalo. Ako se namreč posreči, da se prodaja nekaj čez 2000 iztisov knjige, se bo prispevek plačal vsakemu s 50% nazaj. Le v slučaju, da število prodanih izvodov ne doseže številke 2000, se bo vrnil prispevek brez obresti.

Če se pa posreči prodati n. pr. 3000 izvodov, dobijo udeležniki približno 50% obresti, torej skupaj 75 K nazaj, ako nočejo ugoditi prošnji, da se v tem slučaju prebitek obrne za „Narodne dome“ na Koroškem. Tako se intenzivnejše zanimanje za knjigo in primerna agitacija lahko vsakemu tudi nekoliko poplača. Vse druge pravice si pridržuje pisatelj. Število takih prispevkov je omejeno. Spis bo izšel v teku enega leta, in se bodo prispevki vrnili, kadar bo prodano 3000 izvodov, najmanj pa v teku dveh let od dne vplačila. Ker je upati, da bo spis o „novi domovini“ zlasti pri naših Amerikancih našel prirčen in navdušen sprejem, je uspeh podjetja zasiguran.

Prispevki naj se blagovolijo takoj poslati na naslov: Msgr. Val. Podgorc, Celovec, nakar se pošlje za prispevek primerno potrdilo.

Jurij Trunk.

Za odbor: Janez Widowitz, kn.-šk. kancelar. — Monsignor Val. Podgorc, tajnik Družbe sv. Mohorja. — Franc Ks. Meško, pisatelj.